TOTAL

MUSIIKKIKULTTUURIPOLIITTINEN AIKAKAUSKIRJA N:O 2/77

TOTAL - MUSIIKKIKULTTUURIPOLIITTINEN AIKAKAUSKIRJA

Päätoimittaja
Juhani Kansi

Toimitus
Total press c/o J.Kansi
Ulvilantie 27 c A 2
00350 Helsinki 35

Painettu
Syndicate Pressissä
Helsingissä 1977

Avustajat:
Juha Kere
Arto Latva
Teemu Lehto
Juha Lipsanen
Sirkku Lipsanen
Anne Petäinen
Markku Rönkkö
Sirpa Rönkkö
Toivo Saksala
Olli Vehkala
Jukka Vuokola

SISÄLLYS:

Johdatus totaaliseen kokemukseen 4
Kulttuurikatsaus televisioon! . . . 5
Syd Barrett 6
Rumonurkka 9
Moby Grape 10
Alkatraz 11
Total Feedback? . . . 13
Kirjallisuuspalsta . 14
Anthony Braxton . . 16
Moppe-sarjakuva . . . 19
Total Fiction 21
Aleksandr Skrjabin . 22
Oregon kuvasivu . . 26
Ihminen naamion takana 27
Sarjakuva 29
Kansanmusiikkikatsaus 30
Voiko se olla ihminen ? 33
Kuulumisia kiekkokaukalosta 36
Henry Cow in concert. 38
Eräpalsta 40
Perintökalleuden menettäminen ja siitä aiheutuneet seuraukset 42

TILAA TOTAL n:o 77 !!

Totalin edellistä numeroa on vielä saatavana. Sis. mm.: Shakti, Sarmanto, irlantil. kansanmus, Musiikkikulttuurien yhdistymisestä, Kirkkokonserteista, Franz Kafka, Fotografiikkaa. Tilaa toimituksen osoitteesta! (2mk + postikulut) Halpa ja hyvä!

EDWARD VESALA KALEVA-LEHDELLE v.-73

"Musiikki on aidoimmillaan silloin, kun pieni lapsi ottaa helistimen käteensä ja alkaa soittaa. Heti kun tieto tulee mukaan, tulee mukaan myös väärinsoittamisen pelko, ja silloin musiikki ei ole enää aitoa."

+ ALkUSANAT +

Tällaisen pienlehden tekeminen ei ole niin helppoa kuin moni luulisi. On rahoitusvaikeuksia, pitäisi löytää edullinen ja luotettava painopaikka. Töiden liiallinen kasautuminen yhden henkilön niskoille aiheuttaa hänelle kipuja ristiselkään sekä kummallisia hallusinaatioita, kuten olen joutunut huomaamaan. Tämäkin numero on toimitettu (tällä tarkoitan lehden tekemiseen kuuluvia muita kuin varsinaisia kirjoitustöitä) pääasiassa yhden miehen voimin, joten tarkastelkaa lopputulosta sen mukaan — voimat eivät aina riitä...

Eipä silti, kyllä Total on saanut apua pienehkön sisärenkaan ulkopuolettakin: EMI,HI-HAT ja Fuga avustivat Totalia levyjen muodossa ja Rockadillo (Tapsa) soi Totalille ilmaisen lehdistöpaikan Shaktin konserttiin. Tätä minä pidän jo saavutuksena , sillä harvoin tällaiset epävakaiset (ja epäilyttävän näköiset ??) pikkulehdet saavat moisia kunnianosoituksia tärä taloudellisen kriisin aikana. Oli myös ilahduttavaa saada kirjoitusapua ystäväpiirini ulkopuolelta — Totaaliset kiitokset Artolle Kristiinankaupunkiin. ja Jukalle Toijalaan.

Total 1/77 oli ensimmäinen yrityksemme tehdä omaa lehteä oikein tosissamme. Olemme melko tyytyväisiä tulokseen numeron linjan hajanaisuudesta ja heikosta painoasusta huolimatta. Yleisesti ottaen edellisen numeron vastaanotto oli yllättävän positiivinen, mitä osoittavat jo em. tätä numeroa varten saadut avustukset. Tilauksiakin tuli parikymmentä eri puolilta Suomea — jopa Rovaniemeltä saakka. Total sai myös sen verran kannustusta sekä rohkaisevia sanoja, että ajattelin uskaltautua kasaamaan uuden numeron, ja tässä sitä sitten ollaan...

Löytyipä Totalin postilaatikosta pari soraääntäkin. Eräs tilaaja kyseli lehteen (1/77) tutustuttuaan olemmeko niitä tyyppejä "jotka diggaavat Tolosta ja raapivat muniaan". No, kyllähän me Tolosta diggaamme, mutta jälkimmäisen kohteliaisuuden kohdistan vilpittömästi mielipiteen esittäjälle itselleen ja esitän samalla pahoitteluni kyseisen tilaajan huonon kasvatuksen johdosta.

Totalille on myös esitetty toivomuksia, että kirjoittaisimme "kristinuskosta ja muista yhtä järjettömistä ilmiöistä," sekä edistäisimme kirkosta eroamista". Koska Total on kuitenkin pääasiassa musiikkia käsittelevä lehti, en katso uskonasioiden kuuluvan alaamme, elleivät kyseessä olisi sitten vaikkapa etniset uskonnolliset seremoniat, jotka ovat musiikillisesti melko mielenkiintoisia. Oma länsimainen kirkkomusiikkiperinteemme on sen verran kaavoihin kangistunutta (mikäpä perinne ei olisi) ja tuttua, ettei se meitä paljoakaan kiinnosta.

Myös siviilipalveluksesta on pyydetty kirjoittamaan, mutta vaikka se onkin niin kunnioitettava ja tärkeä asia, johon meidän kaikkien tulisi pyrkiä, Total jättää sen käsittelemisen muille lehdille. Se ei kuulu Totalin linjaan, eikä lehden linjan liiallinen rönsyily ole hyväksi.

No mikäs on sitten Totalin linja ? Kannessa lukee "kulttuurilehti", ja eikö uskonto, siviilipalvelus yms. kuulu kulttuuriin? Kuuluvathan ne, mutta Total käsitteleekin sellaista kulttuuria, jota voisi luonnehtia

taiteeksi ja luovaksi. Eli lyhyesti: musiikki, sekä yksipuolisuuden välttämiseksi kirjallisuus, runous, elokuva, valokuvaus, piirustus. (Tämä ei tarkoita sitä, että taiteeseen ja luovuuteen ei kuuluisi muuta kuin em. asiat. Resurssimme eivät vaan riitä laajemman katsauksen luomiseen.) Total tarkastelee näitä asioita nousevan polven näkökulmasta.

Tämä Total käsittelee vähemmän etnistä-ja kansanmusiikkia, jottei aihepiirimme muodostuisi yksipuoliseksi. Uusia esittelyn kohteita ovat klassinen musiikki ja suoraviivaisempi rock. Mukana on myös enemmän valokuvia tarkoituksenaan kertoa niistä asioista, joiden kuvaamiseen sanat eivät riitä. Aihepiiri on melko monipuolinen, joten lukijan ei ainakaan pitäisi pitkästyä.

Palaute täästä numerosta olisi toivottavaa ja tärkeää. Lähettäkää mielipiteenne Totalista toimituksen osoitteeseen, jonka löydätte toisaalta lehdestä.

Eipä sitten muuta kuin "kokonaistajurnallisia" lukuelämyksiä, A.L:ää lainatakseni. Epäilemättä meillä on ilo tavata toistekin (halusittepa Te sitä, tai ette). Jollei tässä muodossa, niin ainakin laajemman kulttuurilehden puitteissa, muuta eipäs paljasteta enempää siitä yllätyksestä, joka tulee epäilemättä täysin mullistamaan kotimaisen lehtirintaman...??!§

Juhani Kansi

KULTTUURIKATSAUS TELEVISIOON

Yleisradio on laiminlyönyt kulttuuri-uutisvälityksen lähes täysin tv-ohjelmapolitiikassaan. Urheilun ystäville kyllä riittää ohjelmaa (eril. urheilu-uutiset ja jokaviikkoinen urheiluruutu), mutta missä viipyy koko kansan kulttuuriruutu??

Tällaisen ohjelman tarve olisi suuri, ja mikä olisikaan arvokkaampaan kuin johdattaa katsojat taiteen ja kulttuurin tielle.

Kulttuuriajankohtaisohjelma voitaisiin lähettää ainakin kerran viikossa, ja siihen voitaisiin sisällyttää mm. seuraavat aiheet: konserttien ym. musiikkitapahtumien (ooppera,baletti) referointi/raportointi ja tietysti tulevista tapahtumista tiedottaminen — näin kesän alla suurten festivaalien ja juhlien (Pori jazz, Savonlinnan oppera, Kaustinen, Kuopio, Turku, Helsinki ym.) ohjelman esittely musiikkinäyttein ja mahdollisesti haastattelupätkin olisi erittäin tärkeää. Voitaisiin myös esitellä ja arvostella taide -ym näyttelyitä — museot ja galleriat; teatterichjelmia, uusia kirjoja ja taide-elokuvia.

Katsauksessa ei tulisi rajoittua vain kotimaan tapahtumiin, vaan myös tärkeimmistä ulkomaisista kulttuuritapahtumista tulisi esittää yhteenvetoja.

Määrärahat ohjelmaan voitaisiin hankkia vaikkapa urheiluohjelmien — niiden kohdallahan on jopa runsauden pulaa — tudjettia kiristämällä. Levy-yhtiöt, konserttien järjestäjät, kirja -ym kustantajat varmaankin avustaisivat näytteiden hankinnassa, onhan tällaisella ohjelmalla tiettyä mainosarvoa. Siitä, ettei ohjelmasta kuitenkaan pääsisi muodostumaan mitään mainossikermää, pitäisi huolen asiantunteva ja kulttuuria kunnioittava toimituskunta.

Tässä muutamia niistä monista aiheista, joita tällainen ohjelma voisi käsitellä. Lehtien tiedonvälitys ei riitä: sanat eivät pysty kertomaan sitä, mitä korva kuulee tai silmä näkee. Television on lähdettävä mukaan kulttuurivalistukseen! Suomalaiset ovat myös kulttuurikansaa, eivätkä vain urheilu-intoilijoita!

-Gang-

SYD BARRETT

-MIELIPUOLINEN MYSTEERI

Syd Barrett. Courtesy of Blackhill Enterprises Ltd.

"Arnold Layne
had a strange hobby
collecting clothes
Moonshine, washing line
they suit him fine
On the wall hung a tall mirror
distorted view,
see through baby blue
he got it"

Tästä alkoi erään henkilöityneen ihmisen seikkailu äänilevyteollisuuden rattaana, ja tämä oli myös alkua erään englantilaisen edistyksellisen yhtyeen laajemmalle kuuluisuudelle. Oli vuosi 1967, Pink Floyd tallensi ja julkaisi ensimmäisen musiikillisen teoksensa; single "Arnold Layne / Candy And A Current Bun" tuli markkinoille.

Yhtyeen kitaransoittaja, laulaja, säveltäjä ja sanoittaja Roger Keith Barrett oli tämän singlen synnyttäjä. Hän on syntynyt Cambridgessä, tammikuussa 1946. "Syd" kävi taidekoulua Camberwellissä, stipendin turvaaman taloudellisen avun turvin, missä hänellä oli mahdollisuus kehittää kuvataiteellista ilmaisuaan. Hän oli tuossa taiteellisessa laitoksessa Floydin perustamisen aikoina 1966. Syd oli varsin luova ja taiteelisesti lahjakas persoona, joka harrastuksekseen myös esitti lauluja. Hänen musiikillisiin oppi-isiinsä ja kuunteluelämysten pohjanantajiin kuului mm. Beatlesien ja Rollareiden musiikki, sekä jazz ja blues. Syd soitti muutamissa amatööriyhtyeissä, sekä folkia Floydin nykyisen kitaristin David Gilmour'in kanssa. Juuri Gilmour opetti Sydin soittamaan kitaraa, mm. Rollareiden sävellyksiin perustuvia improvisaatioita. Vähitellen maalaus sai kuitenkin väistyä musiikillis-sanallisen ilmaisun tieltä. Pink Floyd perustettiin; vaikkakin eräässä vaiheessa hieman yhtyeen perustamisen jälkeen Syd innostui jälleen taidemaalauksesta ja aikoi luopua musiikillisesta elämästä.

omalaatuinen lauluntekijä

Pink Floydin ensimmäisellä lp:llä "Piper At The Gates Of Dawn", joka julkaistiin vuonna 1967, oli n.80% lauluista Sydin säveltämiä ja sanoittamia. Yhtyeen toisella lp:llä "A Saucerful Of Secrets" on yksi Sydin teos "Jugband blues". Hän on myös mukana kahdessa muussa kappaleessa: "Remember A Day" ja "Corporal Clegg". Hänelle oli musiikillis-sanallinen rooli tullut päätyöksi.

Syd Barretin laulut, eli hänen esittämänsä laulut , ovat aiheiltaan monesti normaalista poikkeavia, surrealistisia mielikuvia ja mielleyhtymiä. Abstrakteja mielikuvia, tiivistettyjä tunteenpurkauksia... tyttöni istumassa auringossa, korinnttileivoksia, jalka lentää...

Sydin aiheet ja mielenkiinto eivät suuntautuneet kovin laajasti ulkoavaruuteen, vaikka sellainen mielikuva saattaa joillakin henkilöillä olla. Vasta hänen erottuaan, lähdettyään, erotetuksi tultuaan Pink Floyd siirtyi lähemmäksi lautasellisia salaisuuksia, kaikuja , kuun pimealle puolelle... Tässä muutama esimerkki Sydin laulujen teksteistä Floydin ensimmäiseltä levyltä:

"Jugband Blues"

"It's awfully considerate of you to
think of me here
And I'm almost obliged to you for

making it clear
that I'm not here
And I never knew the room could be so big
And I never knew the room could be so blue
And I'm gtareful that you threw away my old shoes
and brough me here; instead dressed in red
And I'm wondering who could be writing this song"

Syd on löytänyt uuden maailman, ja siellä kaikki entinen on saanut uudet mittasuhteet ja värisävyt. Hän ei ole täällä. Tiedätkö kuka lukee tätä kirjoitelmaa nyt ? Mitä eroa on unella ja vitsillä ?

"Astronomy Dominé"

"Lime and limped green
the second scene
that fights between the blue you once knew
Floating down
the sounds resound around the icy waters underground
Jupiter and Saturn,
Oberon they're on the run
Titania, Neptune, Titan,
stars can frighten."

Tässä astronomista sanatutkiskelua; planeettoja, auringon jumala, keijukaiskuningatar lehmuksessa. Tähdet voivat pelästyä, tai pelottaa.

mielen harhailut

Sydin mielenjakautuminen alkaa ilmetä erilaisina oireina: hän saattoi olla puhumattomana, tuijottaen vain hypnoottisen irrallisesti eteensä televisiohaastattelussa. Konsertissa hän saattoi soittaa samaa sointua alusta loppuun, jos hän yleensäkään soitti tai edes ilmestyi lavalle.

Syd loi persoonallisella äänellään ja mielikuvituksellisella soitannollaan Floydin musiikkiin tunteikkaita sekä yllättäviä salaperäisen elämällisiä värejä ja sävyjä. Pienten äänien merkillisyyksiä vilahtelee hänen tulkitessaan tunteitaan ja ajatuksiaan.

Sydin elämään kuului/kuuluu ehdottomana osana mietiskely, jooga, henkinen kehittyminen; tila vapaalle kehittymiselle löytyi hänen elämässään, lähinnä henkisellä tasolla. Johtuen ehkä sydin herkästä persoonallisuudesta tai/ja huumaavien aineiden käytöstä, yhteiskunnan ja sen jäsenten mielettömyys, raakuus ja ajattelemattomuus saivat hänessä ilmenemään yhä huomattavampia jakomielitaudin oireita. Mutta, mikä oikeastaan on tauti? Yksilön poikkeavuus vai massahenkisyyden tappavat koukerot?
Syd irtautui nykymaailman mielettömyydestä omalla tavallaan, omiin mielikuvituksiinsa ja maailmoihinsa.

Jonkin aikaa Pink Floyd soitti viisimiehisenä Dave Gilmourin tultua mukaan vaaleanpunaiseen joukkoon. Sydin vajotessa yhä enemmän persoonallisuudem jakautumisiin, ja normaalisuuden näennäisesti turvallisen pohjan kadottua hänen altaan, syöksyi hän mielen erilaisiin syövereihin. Yksinäisyyden rauhoittavuus...
Mystillisyys syöksyilee kirkkaan valloittavana. Menninkäinen Krimble Krumble tulipunainen tunika päällään, ja mustanharmaa variksenpelätin lintu hatussaan, hurraa!
Seuraavassa lyhyt ote kappaleesta "Bike"

"I know a room of musical tunes
some wine, some gin
most of them are clockwork
Let's go into the other room
and make them work."

omat levyt

Sydin ja Floydin kulkeman tien haarautuessa, ja Sydin matkatessa yksin läpi henkisten muutosten, syntyi vielä 2 pitkäsoitto-äänilevyä, jotka julkaistiin Sydin omalla nimellä, ja jotka ovat siis hänen soolotuotteitaan. Häntä avustivat mm. Gilmour ja Richard Wright (Floydin urkuri) sekä ensimmäisellä albumilla lisäksi osa silloisesta Soft Machine-yhtyeestä. Näiden sooloLevyjen tekemisessä oli omat hankaluutensa; sankarin itsensä täytyi ottaa rauhoittavia pillereitä levytysten aikana, jotta hänen mielensä sinne tänne vaeltelevat ajatukset olisivat järjestäytyneet edes jonkinlaiseen riviin, ja kun levy-yhtiökin oli saita rahoistaan eräänlainen paine syöksyi ilmapiiriin.

"The Madgap Laughs" (osuva nimi, lat.huom.) ilmestyi tammikuussa 1970. siinä on 12 laulua, joista Syd esittää useimmat yksin kitaroidensa ystävällisellä avustuksella. Itsestään syntyneitä vaistonvaraisia lauluja, tuskallista tunteiden tulkintaa, synkkää muttei pelottavaa.
Muutamia otteita:

"Feel"

"You feel me
away for 2 empty years, so alone
I want to come home
Oh find me inside a nocturne"

Paluun kaipaavaa erittelyä, rakkaimman kanssa vietettyjä elämän tarkoituksellisia aikoja.

"Dark Globe"

"Oh where are you now,
pussywillow who smiled honestly

6

When I was alone,
you promised a stone from you heart
My head kissed the ground
I was half the way down
Treading the sand, please, please
please lift a hand,
I'm only a person
whose arm band beads on his hands
hang tall
Won't you miss me,
wouldn't you miss me at all"

Kadonnut hymyilevä pajunkissa, unikonpunaisia lintuja. Sinä maahan lyötynä anoen ettei hän unohtaisi sinua kokonaan, symboliikkaa ?

"Late Night"

"Inside me I feel
alone & unreal
And the way you kiss will always be
a very special thing to me"

Tuskallista, kaiken puhdistavaa rakkautta, musiikillisia erimielisyyksiä työstöystävän kanssa, vakavaa. Suossa rämpivä kilpikonna; kauhistuttavaa työmintää ei kenenkään maalla. Hänellä ei ole aikaa olla kanssasi ja hän on mennyt jo kauan sitten.

Albumi "Barrett" julkaistiin marraskuussa 1970, ja se oli sähköisempää, eli toisin sanoen mukana oli enemmän sähköisiä instrumentteja: kitaroita, urut. Olivatko rauhoittavat lääkkeet pelastaneet Sydin? Hah-haa! Levyn musiikki tukee lauletuksi tulleita tekstiyhdistelmiä enemmän tai vähemmän onnistuneesti luoden synkän salaperäisiä tunnelmia...

Sade tippuu harmaana, auringon laskiessa sinun täytyy lähettää häkki postin välityksellä ja kirjoittaa nimesi aaveen tavoin, oi sinä ammattitanssittajatäti. Yllättäviä sanayhteyksiä löytyy Sydin tekstistä laajalti, ja myöskin tästä kirjoituksesta niitä löytyy... Rottia, heiluttakaa käsiänne vinhasti ilmassa ja liidelkää auringon paisteessa. Hiomattomia luonnon timantteja, kaikki sädehtivät spektrin värit...

Viimeinen ote Sydin sanallisesta maailmankaikkeudesta: "Wolf Pack"

"Mild the reflecting electricity eyes
The life that was ours grew sharper
and stronger away and beyond
Short wheeling fresh spring
Gripped with blanched bones-moaned
magnesium proverbs and sobs"

Syd Barrettin surrealistis-impressionistiset tajunnanvirtaussanoitukset löytävät uusia ulottuvaisuuksia. Elämän salaperäisiä muotokauneuksia ja muotomolia, yksinkertaisia kauneuksia, monimuotoisia kiehtovia sokkeloita, joista ilmaantuu outoja tunteita. Mielestäni Sydin sanoitukset tuovat esiin saman laatuisia elämyksiä kuin esim. Saul Bellowin ja James Joycen proosateokset.

sieniä kasvattava munkki

Vuonna 1971 Syd Barrett palasi Cambridgessä olevaan kellariasuntoonsa, missä hän viettää aikaansa maalaten, kasvattamalla sieniä ja kuunnellen äänilevyjään. Näihin aikoihin Syd liittyi joksikin aikaa trio-yhtyeeseen "Stars", jonka onnistui tehdä yksi tai kaksi pientä esiintymistä. He esittivät melkoisesti Sydin sololokauden lauluja. Viimeiseksi jääneestä konsertista Syd lähti mitään ilmoittamatta kadoten jälleen. Tähän loppui se yritys elvyttää Sydin innostus esiintymiseen.

Syd Barrett jatkaa elämäänsä lähinnä olemalla (vain?) olemassa. Rahaa hän saa laulujensa tekijänoikeuspalkkioina Lupus Music'sta. Hän ei myöskään ole kirjoittanut uusia lauluja sitten "Barrett" albumin. Pink Floydin levyllä "Wish You Were Here" (viittaakohan nimi Sydiin? lat.huom.) kappalekokonaisuus "Shine on You Crazy Diamond" on omistettu lähinnä Sydille ja hänen kaltaisilleen ihmisille, joiden poissaolo tästä nykyisestä modernista maailmasta on äärimmilleen vietyä. Syd on eräänlainen vertauskuva maailman toivottomuudesta. (Floydin viimeistellessä em. albumia, ilmestyi Syd studioon; hiukset ajeltuna ja jonkinlaiseen munkinkaapuun pukeutuneena...)

Haluan lausua lopuksi kokonaistajunnalliset kiitokset Pekka Saurille hänen radio-ohjelmastaan "nerouden kirot".

Arto Pawn Heart Latva

SYD BARRETT DISCOGRAFIA:

Piper At

PIPER AT THE GATES OF DAWN/
Pink Floyd (Columbia SX 6157)
Syyskuu 1967 :
Astronomy Dominé/Lusifer Sam/ Matilda Mother/ Flaming/ Power R Toc H/ Take Up The Stethoscope And Walk/ Interstellar Overdrive/ The Gnome/ Chapter 24/ Scarecrow/ Bike.

A SAUCERFUL OF SECRETS/
Pink Floyd (Columbia SCX 6258)
Heinäkuu 1968 :
Remember A Day/ Corporal Clegg/ Jugband Blues

Pink Floyd alkuaikoinaan.
vas.Mason,Wright,Waters,Syd.

THE MADCAP LAUGHS /
Syd Barrett (Harvest SHVL 765)
Tammikuu 1970 :
Terrapin/ No Good Trying/ Love You/ No Man's Land/ Dark Globe/ Here I Go/ Octobus/ Golden Hair/ She Took A Long Cold Look/ Feel/ If It's In You/ Late Night.

BARRETT /
Syd Barrett (Harvest SHSP 4007)
Marraskuu 1970 :
Baby Lemonade/ Love Song/ Dominoes/ It's Obvious/ Rats/ Maisie/ Gigolo Aunt/ Waving My Arms In The Air/ I Never Lied To You/ Wined And Dined/ Wolf Pack/ Effervesing Elephant.

Plus 4 singleä

Sekä uudelleen julkaistuna, sololevyt tupla-albumina nimeltään "Syd Barrett" (Harvest SHDW 404)

Myös em. Pink Floydin kaksi ensimmäistä albumia on julkaistu uudelleen halpana tuplana nimellä "A Nice Pair" (SHDW 403, Harvest)

•RUNONURKKA•

Kuule
älä sinä kerro luovuudesta,
höpise taiteesta.
Kert' kerran jälkeen
saat pettyä.
Työstä palattuasi istut
illan hämyssä
väsyneenä katsomassa
säätiedotusta.

*

\- - - - -

--

Rannan äänetön kaiku;
korvissani kovat sanasi.
Kohtalon pehmeä sivallus;
kastelet ja väännät.
Ripustat narulle,
odottamaan tuulia.

--

Vuosien kuluttua voin syyttää vain itseäni.
Ei ole kohtaloa,
ei huonoa onnea.
On vain oma kyvyttömyys.
Elämä on tehtyjen ja tekemättömien töiden erotus.

runot:
SIPPE

*

SOUNDS FROM THE SIXTIES

MOBY GRAPE

Moby Grape oli erinomainen san franciscolais-kokoonpano, jossa soittivat Peter Lewis (kitara,laulu), Skip Spence (kitara,laulu), Jerry Miller (soolokitara,laulu), Don Stevenson (rummut, laulu) ja Bob Mosley (basso,laulu). Ensialbumi ilmestyi vuoden -67 toukokuussa ja sitä pidetään yhtyeen onnistuneimpana tuotteena, eikä aiheetta, sillä levy on timantinkova klassikko. Kappaleet ovat lyhyitä kolmeminuuttisia rock & roll-paloja, joiden viehättävyys ei ajan mukana ole kadonnut, vaan päinvastoin niissä on ajatonta fiilistä ja elinvoimaisuutta. Kolmen kitaristin, basistin ja rumpalin yhteistyö on tiivistä ja purevaa; harmoniset lauluosuudet väkeviä ja täynnä tunnetta.

Sävellykset ovat tarttuvia ja melodisia vaihdellen dynaamisista rokeista pehmeisiin, balladinomaisiin esityksiin. Aivan vastustamattoman meneviä esityksiä ovat Millerin ja Stevensonin "Hey Grandma" sekä Lewisin "Fall on You". Todella hienoja kappaleita ovat haikea "Someday" ja kaunis "Sitting by the Window", jonka sanat ovat hyvä esimerkki yhtyeen sympaattisesta kerrontatyylistä:

"I was sittin' by the window / watching for the rain / the reflection of your picture / against my windowpane./ But it's just the same / I'm playing my game and I guess you play it too..."

Lp tehtiin Matthew Katzin johdolla ja sen tuotti David Rubinson. Alkuperäisen kappaleen ("finger cover") hankkiminen taitaa tulla aika kalliiksi, mutta uudelleenpainos levystä on mitä suositeltavin sijoituskohde.

Muut albumit: Wow
Moby Grape '69
Truly fine cityzen
20 Granite Creek
(kokoelma) The Great Grape

-Jukka Vuokola-

FROM TOTAL Nº 1/-74

WALESIN VIIMEISET HIPIT

Alkatraz, walesilaisen rockkulttuurin iloinen ilmentymä, käväisi hiljattain Suomessa kiertueella ja osoitti olevansa mukava yhtye. Kun EMI vielä lahjoitti Totalille Alkatrazin levyn, oli siinä jo kylliksi aihetta kynään tarttumiseen. Siispä — rakkaat lukijat: Welcome to Alkatraz...

Wales ei ole ainoastaan kuuluisa rugbypelaajistaan, vaan se on myös antanut rockmaailmalle paljon puhumisen aihetta mainioiden bändien muodossa. Sellaisista bändeistä kuin Man, The Neutrons, Budgie, Sassafras, Memphis Band ja Quicksand osa on jo muodostunut legendaarisiksi. Viime aikoina ovat näiden Walesilaisen "hippikulttuurin" edustajien rivit kuitenkin harventuneet. The Neutrons ei enää rikastuta musiikkimaailmaa. Man, walesilaisbändien kuningas, teki viime vuonna kiertueen Suomeen ja sai tääl tä vankan kannattajajoukon. Suuresta suosiostaan eri puolilla Tellusta huolimatta se kuitenkin hajosi vähän Suomen kiertueen jälkeen. Quicksand kuuluu niin ikään jo eiliseen.

Walesin "hippiperinne" ei kuitenkaan ole vielä täysin hautautunut teinipoppareiden sun muiden alle. Walesin "viimeiset hipit", eli bändi nimeltä ALKATRAZ, todisti sen tehdessään kiertueen Suomeen 9.-20. 3.-77.

Alkatraz on myös pahamaineinen rangaistuslaitos San Franciscossa, mutta sillä ei ole mitään muuta yhteistä tämän bändin kanssa kuin nimi. Alkatraz kuulostaa kyllä korvissa hienolta, mutta se ei herättä miensä väkivaltaisten assosiaatioiden vuoksi le lainkaan sopiva nimi tälle porukalle, joka ei mitenkään korosta raakuutta tai väkivaltaa. Alkatraz on lämminhenkinen ja ihmisystävällinen bändi, minkä kyllä huomaa jo miesten herättämästä konserttitunnelmasta.

Alkatraz syntyi syyskuussa -75 kahden walesilaisbändin, The Neutrons'in ja Quicksandin jäännöksistä. Neutronien hajoaminen jätti

kitaristi Will Youatt'in (soitti ai emmin bassoa ja oli välillä kitaristina Manissa) ja rumpali Stuart Hallidayn työttömiksi. He tapasivat basisti Jeff Singer'in, joka ei ollut muutamaan vuoteen soittanut ammatikseen, ja pyysivät häntä mukaan uuteen bändiin. Trioon liittyi vielä mainio kitaran soittaja James "Jimmy" Davies, joka oli soitellut Quicksandissa jo viiden vuoden ajan. Alkatraz oli syntynyt.

16.3. Alkatrazin Suomen kiertue ulottui Helsingin Tavastia-klubille ja Total lähetti tietenkin agenttinsa paikalle. Bändin keikka meni mukavasti ja pojat olivat ilmeisen tyytyväisiä soittoonsa, sillä yleisö taputti bändin uudestaan lavalle parikin kertaa. Värivalot ja yllättävän vankka ja puhdas soundi — balanssikin oli hyvä — tehostivat letkeää tunnelmaa. Musiikillisesti Alkatraz ei omaa mitään suurta omaperäisyyttä, onpahan ainakin hyvin toimiva, ihan OK yhtye, joka ansaitsee kiitostakin. Kiitokset bändille lankeavat siitä, että se ei turhia koreile eikä mesoa itsestään suureen ääneen kuten yleensä on tapana. Sillä ei myöskään ole suuria luuloja itsestään, vaan se tietää tarkalleen mihin pystyy, ja toteuttaa musiikkiaan sitten sen mukaan. Tekninen shokeeraavuus ei ole olennaisinta. Tärkeintä on yhdessä soittamisen ilo ja hyvä fiilis. Tämä heijastui ainakin Will Youattin soitossa. Hän soitti kitaraansa varmasti, mutta sooloili turhan vaisusti ja mielikuvituksettomasti ja tyytyi pääasiassa komppaamaan. Siirtyminen bassosta kitaraan ei ilmeisesti ollutkaan niin helppoa.

Alkatrazin toinen kitaristi Jimmy Davies oli bändin keskipiste. Hän soitti useimmat soolot ja hyvin soittikin. Jimmyn sooloissa oli teknistä taituruutta ja varmuutta samoin kuin mielikuvitusta ja tyylitajua. Hän ei tyytynyt pelkkään puhtaaseen kitarasoundiin, vaan väritti Gibson sg:nsä soundia erilaisilla äänenmuuntajilla (phase shifter, talking box, wah wah-pedaali, kompressori).

Jeff Singer bassonsa varressa ja rumpali Stuart Halliday huolehtivat peruskompin kulusta varmasti ja hyvin mitään ihmeitä kuitenkaan näyttämättä. He hoitivat hommansa kuten tällaisen bändin basistin ja rumpalin tuuleekin hoitaa. Koska Alkatrazin kaikki jäsenet vielä lauloivat olivat lauluharmoniat vankkoja ja myös puhtaita.

Pahin puute on persoonallisen laulusolistin puuttuminen, sillä Will ja Jimmy, jotka huolehtivat soolo-osuuksista eivät omanneet erityisen persoonallista ääniainesta, vaikkakin etenkin Jimmy lauloi kivasti. Se onkin yksi syy miksi Alkatraz hukkuu monien muiden saman tyylisten bändien joukkoon. Toinen syy on jo edellä mainuttu musiikki, joka ei niin ikään loista omaperäisyydellään, mutta on kuitenkin ihan mukavaa.

Alkatrazin ensimmäiseen ja toistaiseksi ainoaan levyyn "Doing A Moonlight" (UAS 30001) pätevät samat toteamukset — konsertin kappaleet olivat pääasiassa tältä lp:ltä peräisin. Levyllä bändiä avustavat Clive (Space) John - kosketinsoittimet, Jimmy Jewell - saksofoni yhdessä kappaleessa sekä Ray Martinez - slidekitara (niin ikään vain yhdessä biisissä). Näin saatu lisäväri olikin tarpeen tälle levylle. "Doing A Moonlight" on hyvin tuotettu, äänitetty ja soitettu levy, jota kuuntelee jo siltä huokuvan lämmin-

henkisen tunnelman vuoksi. Musiikki on huoletonta, menevää ja kiinteää - välillä hieman yksitoikkoistakin.

Rock on tyylin nimi. Kyseessä ei kuitenkaan ole mikään Berry-tyylinen kolmen-soinnun-rock 'n' roll, vaan huomattavasti moni-ilmeisempi musa — välillä liikutaan myös funkypoljennossa. Sanoitukset ovat karkeasti sanottuna hieman tyhjänpäiväisiä. Välillä pohdiskellaan elämänmenoa, välillä kerrotaan Nito Benditosta, jolla on jääkylmät silmät ja kivinen sydän. Hippiperinnettä kuvaa biisi "Zen Cookies", jossa kerrotaan namusista, joita syötyään voi kohota avaruuteen...

Alkatrazille on ominaista iloisuus ja yhdessäolon riemu. Siksi Alkatraz onnistuukin paremmin konsertissa kuin levyllä. Bändin iloisuutta kuvaa hyvin Jimmyn ja Stuart in tempaus konsertin jälkeisessä press-tilaisuudessa. He nimittäin innostuivat parin kaljan jälkeen laulaskelemaan walesilaisia kapakkalauluja. SSiinähän se loppuilta/yö sitten kuluikin rattoisasti EMI :n tarjoamia kinkkuvoileipiä ja virvoitusjuomia (??) nautiskellessa ja näiden Walesin kummajaisten elävää keskustelua seuratessa.

Juhani Kansi

"Play, lay yourself down my friend...
It's to the end from here..."(Alkatraz)

KUNNIAKIRJA!

Total on saanut ensimmäisen kunniakirjansa. USNL:n länsi-Helsingin piirijärjestö antoi Totalin toimitukselle 8.5. Munkkivuoressa pidettynä kulttuuripäivänä tunnustuksen "kirjallisuudesta" (lehtitoiminnasta). Kiitokset huomionosoituksesta!

OLETKO JO LUKENUT TOTAL 1/77:N ?!

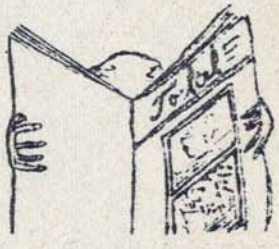

VIINIÄ YM VOIKUKISTA!

Voikukasta saa muuten tehtyä kaikenlaista hyvää. Sodan aikana sen juurista paahdettiin kahvin korvikettä, lehdistä voi tehdä teetä tai niitä voi hyvin käyttää salaatin aineksina. Voikukan kukista saapi käytettyä kotiviiniä. Mielikuvitusta käyttämällä löytyy varmasti muitakin hyviä käyttötapoja!
Näin kesällä luontomme suorastaan pursuaa mainioita kasviksia, joista voi tehdä mitä moninaisimpia antimia. Käyttäkää ihmeessä kotimetsäänne hyväksi!

KIRJALLISUUSPALSTA

Kirjallisuuspalstamme käsittelee tällä kertaa kahta kirjaa, joista kumpikaan ei enää ole kovin uusi, mutta sitäkin arvokkaampi sisällöltään. Kummatkin ovat erittäin suositeltavia tutustumiskohteita ja uudellaan lukaisu vain syventää niiden sisältöä. Kumpikin kirja on taidokas kieleltään, ja niiden psykogia on koskettavaa. "Hiiriä ja ihmisiä" on hieno kuvaus aikansa amerikkalaisista työläisistä, kun taas "Yksi lensi yli käenpesän" on pureva kannanotto nykyistä mielisairaanhoitosysteemiä vastaan. Sen sanoma on yhä ajankohtainen: herätkää!

hiiriä ja ihmisiä

John Steinbeck, joka sai Nobelin kirjallisuuspalkinnon v. 1962, on kirjoittanut yli kaksikymmentä romaania. Tutuimpia Steinbeckin teoksista lienevät Eedenistä Itään , Hyvien ihmisten juhla ja Vihan hedelmät, ja ainakin Eedenistä itään on myös elokuvattu. Steinbeckin lyhyimpiin romaaneihin kuuluu v. 1937 ilmestynyt Hiiriä ja ihmisiä (alkup. Of Mice and Men).

Hiiriä ja ihmisiä kertoo kahdesta miehestä, Georgesta ja Lenniestä, jotka kiertävät yhdessä farmeilla töissä. Miehet ovat aivan erilaisia jo ulkomuodoltaan: Lennie on iso ja hyvin vahva, kun taas George on pienempi, mutta tärkeämpi ero piilee miesten älyllisissä ominaisuuksissa. Lennie on nimittäin henkisessä kehityksessään jälkeenjäänyt, ja George huolehtii hänestä.

He aloittavat työt juuri uudella maatilalla — edellisestä työpaikasta miehet joutuivat karkaamaan Lennien jouduttua ymmärtämättömyydessään hankaluuksiin. Mutta uudenkaan paikan hengestä eivät George ja Lennie pidä. "Pomon" poika, Curley, on pieni mies, joka tappelee mielellään itseään isompien vastustajien kanssa. Curleyn hiljan vihitty vaimo taas osoittautuu varsinaiseksi "loukuksi"; hän viettää suurimman osan ajastaan renkituvalla maleksien. Lennien ja Georgen työtoverit ovat myös melko omalaatuisia: heihin kuuluu käsipuoli Candy vanhan koiransa kanssa sekä valjakon ajaja Slim, jota rengit kunnioittavat suuresti ja jota he pitävät johtajanaan.

Tapahtumat kehittyvät mäennäisen arkipäiväisesti. Miehet ovat päivällä töissä, pelaavat iltaisin korttia tai heittävät hevosenkenkää. Rengit päättävät lopettaa Candyn ikälopun koiran, George tutustuu miehiin paremmin ja Curleyn vaimo viettää aikaansa miesten kanssa seurustellen. Lopulta Curley löytää aiheen tapella Lennien kanssa, mutta Lennie ruhjookin tappelussa Curleyn käden pahasti. Lennie joutuu vieläkin hankalampiin tilanteisiin, mutta George ottaakin ohjat käsiinsä ja tekee lopuksi voimakkaan ratkaisun.

Steinbeck kuvaa tyyppejään hyvin niukasti, henkilöt käyvät tutuiksi lähes pelkästään heidän käymiensä keskustelujen kautta. Ehkä juuri sen vuoksi monet etäisemmät kirjan henkilöt, kuten renki Carlson ja itse pomo jäävät hieman persoonattoman tuntuisiksi. Sensijaan niistä ihmisistä, joiden kanssa George ja Lennie tekevät lähempää tuttavuutta saa hyvän luonnekuvan; näilläkin rengeillä on haaveita ja hekin ovat katkeria saamastaan osasta.

Vaikka kirjan näyttämö on nykyaikaiselle suomalaiselle perin vieras, Steinbeck kykynee silti herättämään lukijanmielenkiinnon. Asetelmahan on jännittynyt: voimakastahtoinen ja älykäs George joutuu jatkuvasti selvittämään holhokkinsa aiheuttamia ongelmia. Siksi Georgen elämä on pitkään ollut jatkuvaa kieltäytymistä monista huvituksista ja työmahdollisuuksista. Toisaalta Lennietä uskollisempaa ystävää ei voisi olla —

ristiriita on ilmeinen, ja se suorastaan edelyttää väkeviä ja ratkaisevia tapahtumia. Loppuratkaisua ei voi moittia tavanomaiseksi: se yllättää lukijan, mutta vasta silloin lukija täysin ymmärtää, mitä kamppailua George on käynyt sisällään ja mitä vaikutuksia päätöksellä on päähenkilöiden elämälle.
Monet aluksi aivan merkityksettömiltä vaikuttaneet seikat saavat vasta kirjan lopussa sisällön ja mielen; lukija ymmärtää, että juuri nuo kaikkein arkipäiväisimmät tapahtumat ovat ohjanneet Georgen ratkaisuunsa.

Juha Kere

yksi lensi yli käenpesän

Ken Keseyn "Yksi lensi yli käenpesän"-kirja kuvaa mielisairaalaympäristöä ja sen hitaasti tappavaa ilmapiiriä. Kirja lennättää lukijan suoraan terapeuttiseen saliin ja saa hänet vavahtamaan kuin shokkikäsittelyssä: nämäkö ovat "hoitotoimenpiteitä" 1970-luvulla?

Romaanin minä-hahmo, mahtava intiaani Päällikkö Bromden, tuntee itsensä viheliäisen pieneksi. Lakaistessaan lattiaa hän kuulee outoja ääniä: naurua ja miehistä karjahtelua. Hohotus kajahtelee salissa ja saa jokaisen kääntämään katseensa. Jopa Ison Hoitajan hallitun kylmä hymy katoaa hetkeksi, kun hän aistii elinvoimaisen tulokkaan: siinä hän seisoo jämeränä, punapää McMurphy.

Nopeassa tahdissa alkaa osastolla tapahtua. McMurphy tuo mukanaan tuulahduksen tervettä maailmaa suljettujen ovien sisälle. Billy Bibbit innostuu naisista. Päällikkö Bromdenin ajatukset selkeytyvät sumun seasta. Potilaat uhmailevat Isoa Hoitajaa ja hänen takanaan kohoavaa Yhtiötä vastaan. Kaikki innostuvat ajatuksesta, että jokin muuttuisi, mutta he ovat liian pelokkaita. Tarvitaan vain, että Iso Hoitaja lyö aseellaan, punaisilta huulilta virtaavalla sanojen miekalla, kun mies on murrettu. Iso Hoitaja osaa taitavasti lamauttaa kaiken vastarinnan muistuttamalla miehille yhä uudelleen heidän vaikeuksistaan laitoksen ulkopuolella. McMurphy käy hurjaan kilpaan, taistelunsa Ison Hoitajan ja Yhtiön nujertamiseksi.

Selvää on, että McMurphyllä on terveyttävä vaikutus kuhunkin potilaaseen. Päällikkö, jota kaikki luulivat kuuromykäksi, alkaa puhua. Hän aistii ensimmäisen kerran asioita ympäriltään; hän näkee ikkunasta avautuvan maiseman ja tuntee lattian kylmyyden. Hän kasvaa sielunsa silmissä, kohoaa täyteen mittaansa. Tarvittiin lopullinen sysäys, ja Päällikkö Bromden lentää yli käenpesän suurempana ja terveempänä kuin koskaan elämässään. Sysäykseen tarvittiin Billy Bibbitin itsemurha ja McMurphyn raivokohtaus, joka sai hänet syöksymään Ison Hoitajan kurkkuun ja puristamaan lujat kätensä sen valkoiseen lihaan.

Väkivaltaisen kohtauksen jälkeen McMurphy vietiin rauhoittumaan. Sähköshokkeja ei katsottu hänelle kyllin tehokkaiksi ja niinpä Yhtiö päätti kertaheitolla päästä vaikeasta hoidokistaan. Hänelle tehtiin ohimoiden yläpuolelle aivoleikkaus, joka nujertaa kenet hyvänsä tyhjäkatseiseksi, aivottomaksi ihmishylkiöksi. Päällikkö ei voinut muuta kuin tehdä rakkauden viimeisen näytön, eutanasian.

Onhan selvää, että lääketiede on tehnyt ihmiskunnalle karhunpalveluksen kehitettyään tehokkaita menetelmiä erilaisten sairaiden yksilöiden hengissä pitämiseksi. Vaaralliset geenit pääsevät yleistymään, kun sairaita parannetaan lääkityksellä ja erilaisilla leikkauksilla. Vaikka yhteiskunnan taholta kielletään mielenvikaisten, läheisten sukulaisten tai sellaisten henkilöiden avioliitto, joilla on jokin vaikea perinnöllinen tauti, ei se estä geenivaraston huononemista vuosien varrella. Mutta eikö mielisairaallakin ole oikeus elämään? Vaikka hän tavallaan on uhka ihmiskunnalle, hän voi myös raivata tien kohti inhimillisempää maailmaa.

Onko meillä oikeutta tuomita mielisairaat ja muut vajavaiset? Kuka on se uskalias ja vetää rajan normaalien ja epänormaalien välille? Monilla vajaamielisillä on arvokas tehtävä tässä tehokkuuden maailmassa, sillä he muistuttavat meitä olemaan kiitollisia. Mutta tuskin edes huomaamme terveyden lahjaa, kun sitä niin kaltoin kohtelemme: käytämme päihteitä ja sodimme.
Eräässä ruotsalaisessa nuorten kirjassa "Det är inte synd om Lillebror" kerrotaan pojasta, joka on mongoloidi. Aluksi hänen elämällään ei tuntunut olevan mitään tarkoitusta, mutta vartuttuaan Augustista kehittyi taitava

jatkuu s. 28

ANTHONY BRAXTON

-mies joka ei paikallaan polje

— Topi Saksala

Kun luetellaan jazzin suurmiehiä, uudistajia ja kokeilijoita, on listaan syytä lisätä myös multi-instrumentalisti Anthony Braxton. Hän, jos kukaan on yksi modernin luovan musiikin suuria persoonallisuuksia, ja on varmasti tutustumisen arvoinen niin muusikkona kuin säveltäjänäkin.

Gronologiaa

Mies tuli tunnetuksi 50 -ja 60 l:n taitteessa erikoisesta soittotyylistään — silloin hän soitteli paljon Dexter Gordonin kanssa, joka on melko perinteinen saksofonisti. Näihin aikoihin Anthony soitti leipätyökseen bebobia ja swingiä. Avantgardistisen luonteen sa takia hänen soittonsa herätti valtavasti kummastusta ja jopa pahennusta. Lehdet kirjoittelivat, ettei tuo nulikka osaa swingiä. Braxtonin käsitys swingistä olikin paljon laajempi kuin suuren yleisön, sillä mitkään ilmaisun rajoituskeinot eivät miestä kiinnostaneet. Hänelle kaikki svengi on swingiä.

Noin vuonna -67 hän sitten pääsi omiensa pariin liittyessään AACM:ään (Assosiation for the Advancement of Creative Musicians). Järjestöön, johon kuului Chicagossa vaikuttavia intellektuelleja, joilla oli omalaatuinen käsitys lähes kaikesta, musiikista politiikkaan asti. Tunnetuimpia AACM:läisiä ovat Josef Jarman, Roscoe Micthell ja Richard Abrahams, sekä

tietenkin Suomessakin vierailut mustan musiikin ainutlaatuinen ilmentymä The Art Ensemble Of Chicago, jossa em. herrat ovat myös soitelleet. Juuri tällöin Braxton on luonut maineensa rohkeilla kokeiluillaan.

70-l:n alussa Braxton muutti New Yorkiin, jossa musisointi jatkui entisissä ja vielä hurjemmissakin merkeissä. Kumppaneina on ollut miehiä nimeltä Kenny Wheeler (trumpetti) ja Dave Holland (basso) vain pari mainitakseni. Lisäksi Braxton on työskennellyt mm. oopperassa.

mitä ja miksi

Sitä, on Anthony Braxton säveltäjä vai multi-instrumentalisti, ei tiedä mies varmasti itsekkään. Kyllä hän ainakin monenlaista pilliä soittaa; tavallisten huilun, altto -ja sopranosaksofonien lisäksi klarinettia, basso -ja kontrabassoklarinettia, kontrabassosaksofonia (??), alttohuilua sekä erilaisia symbaaleja, gongia ja kelloja. Lisäksi vielä itse kehittämiään soittimia, joita suuri yleisö ei koskaan ole nähnyt eikä kuullut.

Soittaessaan tai säveltäessään ei Braxtonille mikään musiikki ole vierasta. Hän ei pelkää soittaa kokeellisia avantgardeteoksia ja ragtimea samalla levyllä. Edellä mainittu svingi on erityisesti Anthonyn sydäntä lähellä, ja sitä hän säveltää jatkuvasti. Kaunista svingiä voi kuulla mm. lp:llä "New York, Fall 1974" (Arista AL 4032). levyn toinen puoli on taas aivan toisen tyyppinen: kokeileva. Duo alttosaksofonille ja syntetisaattorille ei varmaankaan ole kovin yleinen jazzissa. Mukana on myös kokeiluja mahdollisimman eri korkuisten äänien yhteensulautumisesta. Atonaalisuus on Braxtonille tyypillistä.

Hän kiinnittää enemmän huomiota sävellyksen sisäiseen jännitykseen kuin muotoon. Myös soitinvalikoimalla on tärkeä merkitys soitossa. Sovittelemalla yhteen melko yksinkertaisia kuvioita eri äänisille ja korkuisille soittimille Braxton luo jänniä yhdistelmiä. Samoin hän käyttää mielellään sellaisia kokoonpanoja, joissa soittimet tukevat toisiaan mahdollisimman paljon. Kuten levyllä "Duets 1976" (Arista AL 4101), jolla hän soittaa pianisti Muhal Richard Abrahams'in kanssa.

Braxtonin mielestä vapaaseen ilmaisuus pyrittäessä duetot ovat parhaita, koska silloin tempon vaihdot ovat helpompia toteuttaa. Abrahamsin kanssa Anthony Braxton on soittanut paljon jo AACM -aikoina. Hän on myös tehnyt soolo levyjä täysin omin voimin, mm. "Saxophone Improvisations Series F".

Braxton ei ole tietenkään unohtanut bändi -ja orkesteri soitantoa. Hän pyöritti jonkin aikaa isoa orkesteria nimeltä Creative Orchestra. Se teki levyn "C.O. Music" (Arista AL 4080), jossa parin kappaleen teemat ovat marsseja; ainoita maailman kaikista marsseista joista voi nauttia. Levy on luonteeltaan mahtavaa meininkiä, niin sovituksellisesti kuin soitinsuorituksiltaankin.

Orkesteri jäi kuitenkin melko lyhytikäiseksi, sillä Anthony syöksyy mielellään ideasta toiseen, eikä viihdy pitkään saman jutun tai muusikoiden seurassa. Eikä hän myöskään pidä keikkojen tekemisestä, joten ei ihme, että työtoverit vaihtuvat nopeasti. Varmaankin juuri sen takia hän julkaisee levyjä niin tiuhaan tahtiin: 1-2 levyä vuodessa, eikä yksikään niistä ole live, eikä missään niistä ole samoja piisejä.

Omia levyjä on 15 ja lisäksi kymmenkunta muiden nimissä julkaistua levyä. Melko hyvä vauhti 10 vuodessa, vai mitä.

tuhattaiturikko?

Koska Braxton ei pidä ihmisten luokittelemisesta mihinkään ryhmään, ei hän myöskään halua rajoittaa musiikillista luovuuttaan minkään tietyn tyylin piiriin. Työn alla pitäisi olla pari oopperaa ja sävellyksiä ns. taidemusiikkiorkesterille. Takana on myös pari kirjaa, joita Braxton luonnehtii musiikkifilosofisiksi. Hänen väitetään myös osallistuvan aktiivisesti taisteluun mustien aseman puolesta, no mene ja tiedä.

Eric Dolphyn vaikutus Braxtoniin on huomattava. Braxton ihaili Dolphyn uskallusta saksofonistina soittaa huilua ja bassoklarinettia. Tästä Anthony on saanutkin innostuksensa näihin kahteen soittimeen. Dolphylta hän oppi myös paljon niiden käytöstä. Braxton ihaili myös Louis Armstrongin kokoonpanokokeiluja. Tuskin hän paljon muita vaikutteita ... on saanut, niin omaperäistä hänen musiikkinsa on.

Mikäs sitten on Braxtonin paras soitin? Yleensä häntä pidetään fonistina, joka soittaa myös huilua. Tämä on melko metsään mennyn arvio, sillä miestä on pidettävä lähinnä multi-insrumentalistina — niin tasapuolista hänen soittimien käyttönsä on. Hän on taitava soittaja, joskaan huilulla hän ei pääse samaan voimaan kuin Dolphy tai Roland Kirk.

Harvinaisen rohkeasti Anthony soittaa vaikeatajuisia pillejä kuten bassoklarinettia ja basso -sekä kontrabassosaksofonia, jotka ovat hyvin harvinaisia, joten vertailukohteita on vaikea löytää. Eiköhän Braxtonin paras soitin kuitenkin ole alttosaksofoni, vai johtuukohan Anthonyn erikoinen soittoääni siitä, että hänen ystävänsä tekee hänelle suukappaleet ja hän itse usein kielet.

Jutun päätteeksi annetaan Anthony Braxtonille puheenvuoro: →

SELECTED BRAXTON DISCOGRAPHY

featured
THREE COMPOSITIONS—Delmark DS-415
FOR ALTO—Delmark DS-420/421
THIS TIME —BYG 529 347 (French)
ANTHONY BRAXTON—BYG 529 315 (French)
THE COMPLETE BRAXTON—Freedom 40112/113 (British)
DONNA LEE—America 30 AM 6122 (French)
TOWN HALL 1972—Trio PA 3008/009 (Japanese)
SAXOPHONE IMPROVISATIONS SERIES F—America 30 AM 011/012 (French)
TRIO AND DUET—Sackville 3007 (Canadian)
IN THE TRADITION—SteepleChase SCS-1015 (Danish)
FOUR COMPOSITIONS (1973)—Nippon Columbia NCP 8504-N (Japanese)
NEW YORK, FALL 1974—Arista AL 4032
FIVE PIECES 1975—Arista AL 4064
CREATIVE ORCHESTRA MUSIC 1976—Arista AL 4080
with Derek Bailey
DUO 1 and DUO 2—Emanem 3313 and 3314
with Gunter Hampel
THE 5TH OF JULY 1969—Birth B-001
FAMILIE—Birth B-008
with Marion Brown
AFTERNOON OF A GEORGIA FAUN—ECM 1004
with Jacques Coursil
BLACK SUITE—America 30 AM 6111 (French)
with Circle
PARIS-CONCERT—ECM 1018/19
CIRCLING IN— Blue Note BN-LA472-H2
with Joseph Jarman
TOGETHER ALONE—Delmark DS-428
with others
CREATIVE CONSTRUCTION COMPANY—Muse MR-5071
ARCHIE SHEPP AND PHILLY JOE JONES—America 30 AM 6102 (French)
with Dave Holland
CONFERENCE OF THE BIRDS—ECM 1027

"It just seems to me that this is a period where so many things can happen in the music if there is an audience to support it, and if we can get away from the limited connotations of words, insofar as saying, 'This guy is a jazz musician and jazz functions like this and it has to be a certain way.'"

Side Two, Cut One

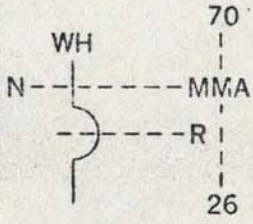

(6:33)
Anthony Braxton—clarinet
Richard Teitelbaum—Moog synthesizer

BRAXTONILLA ON OMALAATUINEN TAPA RISTIÄ SÄVELLYKSENSÄ.

Cut Two

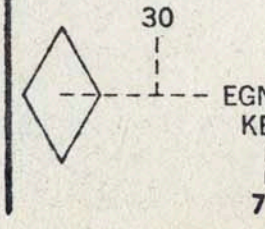

(8:18)
Anthony Braxton—sopranino saxophone
Julius Hemphill—alto saxophone
Oliver Lake—tenor saxophone
Hamiet Bluiett—baritone saxophone

MOPPE ja LAUANTAI-SAKSOFONIT

BY LEHTO
TEEMU LEHTO & JUHA LIPPANEN

ERÄÄSSÄ NUHRUISESSA TANSSIRAVINTOLASSA...

POJAT! USKOKAA TAI ÄLKÄÄ, MUTTA MINULLA OVAT KAIKKI LAUANTAISAKSOFONIT KOTONA KASSAKAAPISSA.

ÄLÄ NYT

OOOH!

MENNÄÄN VAIKKA KATSOMAAN, JOLLETTE USKO EILEN OSTIN VIIMEISEN.

OLET ONNENPOIKA.

SITTEN...

APUA! NE ON RYÖSTETTY!

SEURAAVINA PÄIVINÄ KAIKKI MAAILMAN LEHDET OLIVAT TÄYNNÄ JUTTUJA LAUANTAISAKSOFONEISTA...

WASHINGTON COLD WAR

UUSI ☭NA

YKSITYISEEN OMAISUUTEEN ON KAJOTTU

HESAN PASKA

KAIKKI MENI

VAPAANMAAILMAN AGENTIT ETSIVÄT KUUMEISINA LAUANTAISAKSOFONEJA..

SNIFF... SNIFF...

SAMAAN AIKAAN VANHAN TEOLLISUUSRAKENNUKSEN KELLARISSA...

NE KUULUVAT KANSALLE. MINUN ON ANNETTAVA NE MUUSIKOILLE, JOTTA NIITÄ SOITETTAISIIN

PLAAO!

MOPPE KARHU HIIPII LAUANTAISAKSOFONIT KAINALOSSA KAPAKKAAN...

SIELLÄ ISTUVAT MUUSIKOT, KUTEN TAVALLISTA, JA JUOVAT OLUTTA...

JA MÄ AJATTELIN, ET-

SIT'SE HOKAS, ET SILL' ÄIJÄL..

MÄ KÄSKIN SEN PANNUU LITTUUN..

HEI PSSST! OTTAKAA HYVIÄ LAUANTAIFONEJA..

JUMALAUTA NE ON TODELLA NIITÄ

MUUSIKOT MENIVÄT LAVALLE SOITTAMAAN NIITÄ..

RÄTS!

MUTTA SAMASSA RAVINTOLAAN TUNKEE AGENTTEJA, POLIISEJA, SOTILAITA JA YLITA, JOTKA ALKAVAT AMPUA MUUSIKOITA. MOPPE HUOKAISEE JA POISTUU RAUNIOISTA...

APUA!

OPETUS AINA EI AURINKO PAISTA

-TOTAL FICTION-

Nuori kaunokirjallisuus on tulevaisuuden kirjallisen taiteen perusta. Total julkaisee kolmen nuoren kynäilijän Anne Petäisen, Sirpa Rönkön ja Markku Rönkön kirjoitelmia, joiden sisältö vaihtelee kantaa ottavasta, ihmisten varjopuolia osoittavasta kirjailusta mielikuvitukselliseen, syyvääkin sisältöä omaavaan proosaan.

Vapaakirjailija Markku Rönkön proosakatkelma "Selitys" on täysin itsenäinen kirjoitelma. Se ei liity Markun sivulla 42 olevaan Kafkamaiseen novelliin.

-SELITYS-

Ei ilkeämielisinkään ihminen voisi kiistää sitä,että alituinen ailahtelevuuteni-se,joka pitää minut edes jonkinlaisessa tasapainossa muun maailman kanssa-perustuisi johonkin toiseen asiaan kuin kirjoittamattomuuteeni. Vaivoin hankituilla elämänkokemuksilla tai pahoilla ennakkoaavisteluilla ei siis ole sijaa tässä pienessä kissa-hiiri-leikissä,joka on muuttunut pahankuriseksi,silti perin taipuisaksi,eläväksi koneeksi kiertäen nyt itseään ympäri,tunkeutuen vuorotellen eteen ja taakse. Vauhti on huimaava. Ehkä tämän takia se joskus-tosin silloinkin ainoastaan välähdyksenomaisesti- tunkee itseään myös muita sivuja kohti. Selitykseni perusta on siis pitävä.

Eipä silti,näin voimakkaille tukipilareille rakennetulla selityksellä on aina lukematon määrä vihollisia;samalla ne kuitenkin toimivat tietämättään asiani elintärkeinä kannattajina:pakottavat sen olemassaolon taisteluun. Erilaisia asioita punoutuu näin selitykseeni,mutta ne vain muodostavat sen lomaan näkymätöntä,lujittavaa verkostoa. Pian selitys on täysin vailla aukkoja. Tällöin eivät viholliset voi sitä mitenkään horjuttaa ja samalla tukea.

ma →

Täydellistä selitystäni ei tällöin voisi yksikään edessäni rukoileva kyynelsilmäinen nainen kumota. Ei,vaikka olisi kallisarvoisen satiiniluomuksen verhoama. Ei,vaikka uhkaisi:" Hukutan selityksesi ja sinut kyyneliin." Minä silloin vain naurahtaisin:" Siinä vedessä pysyisi pinnalla helposti kelluen, pian uskaltaisi jo uidakin-lopulta ehkä sukeltelisikin-kuin kala."

---

johdatus ALEKSANDR SKRJABININ musiikkiin

Aleksandr Skrjabin (1871-1915) kuuluu niihin meillä päin vähemmän populääreihin säveltäjänimiin, joihin tutustumista voi ehdottomasti suositella niille uuden musiikin harrastajille, joilla on halua laajentaa tajuntaansa myös klassisen musiikkiperinteen suuntaan.

Tavallaan Skrjabin oli ajalleen melko outo lintu ja saattaisi kotiutua paremmin tähän aikaan, jolloin ymmärrys sitä kokemusmaailmaa kohtaan, josta käsin hän työskenteli, on kokemassa renessanssia länsimaissa. Aatteelisilta päämääriltään hän on hyvin lähellä avantgardistista säveltäjää Karlheinz Stockhausenia. Multi-media kokeiluineen hän on lähempänä nykyajan psykedeelistä sähkömusiikkiteatteria kuin sitä romanttista salonkimusiikkia à la Chopin, Liszt, joka oli hänen alkuperäinen lähtökohtansa.

Skrjabinin sävellystuotantoon kuuluu mm. 5 sinfoniaa, 10 sonaattia sekä preludeja, etydejä ja runoelmia pianolle. Varhaiskauden teosten subjektiivisesta romantiikasta, jossa mm. Chopinin ja Wagnerin vaikutus tulee esille, hän siirtyi vähitellen omaperäiseen ilmaisuunsa, jolle on tyypillistä aikanaan hyvin rohkeiden harmonioiden avulla luotu ekstaattinen jännite, joka sen sijaan että purkautuisi tyyneyteen luo yhä uutta energiaa ja alati muuttuvia orgastisia väri-valo fantasioita.

SATEENKAARIA JA KOKAIINIA

S oli aikanaan tunnettu etevänä pianisti-improvisoijana — varsinkin myöhäiskauden pianoteoksissa on hyvin voimakas improvisatoorinen vaikutelma. Viimeisissä sonaateissakin perinteinen tiukka sonaattimuoto on häivytetty yksiosaiseksi sävelvirraksi. Tässäkin suhteessa joku Keith Jarretin tai Cecil Taylorin pianosooloihin mieltynyt kuulija saattaa kokea S:n yllättävän läheiseksi.

Skrjabinin on taipumus herättää poikkeuksellisen intensiivisiä synestesioita kirkkaista valoista. "Sateenkaaria ja kokaiinia" oli eräs kuvaus Skrjabinin konsertista. S:llä itsellään oli tiettävästi kyky kuulla värejä ja kokea harmonioita väreinä.

Hän suunnitteli myös varsinaisen valoshown liittämistä esitystensä yhteyteen. Mm. Prometus-sinfonian partituuriin on merkitty eräänlaisen väripia-

'non, "valokoskettimiston osuus, jonka kunnolliseen toteuttamiseen antaa vasta nykyinen tekniikka mahdollisuuden.

YHDYSTAIDEteos

Skrjabinin kiinnostus eri taidelajien yhdistämiseen huipentui suunnitelmaan 7 päivää kestävästä "Mysteeri"-tapahtumasta, joka olisi saattanut tuottaa mielenkiintoisia tuloksia ellei sairauden aiheuttama ennenaikainen kuolema olisi estänyt sen toteuttamista. Tarkoitus oli yhdistää musiikki, värivalot, tanssi, lausunta, tuoksut jopa makuelämykset kokonaistapahtumaksi, jonka aikana soittajat ja kuulijat matkaisivat läpi maailmankaikkeuden ja ihmisen tietoisuuden kehityksen, ykseydestä erillisyyteen ja takaisin ykseyteen. Esityspaikkana olisi erityinen temppeli Intiassa, taustanaan Himalajan vuoret.

Skrjabinin fanaattista ja liikuttavaa uskoa musiikkinsa voimaan kuvaa se, että esityksen oli määrä saada aikaan eräänlainen "äärimmäinen ekstaasi", joka johtaisi vanhan egon ja maailman tuhoon, ja uudenlaisen tietoisuuden esiinastumiseen, jolloin psykologiset dualiteetit (myös ajan) katoaisivat ja vallitsevana olisi ykseys ja ilo. Olisipa todellinen vaikutus ollut mikä tahansa, hänen henkilökohtainen ekstaasinsa oli jo niin suuri, että hän kirjoitti:"Iloni on niin suuri, että myriadit universumit voisivat upota siihen väreilyttämättä edes sen pintaa."

PROFEETTA? PSYKOPAATTI?

Vaikka elinaikanaan S saavutti ajoittain hysteeristä palvontaakin

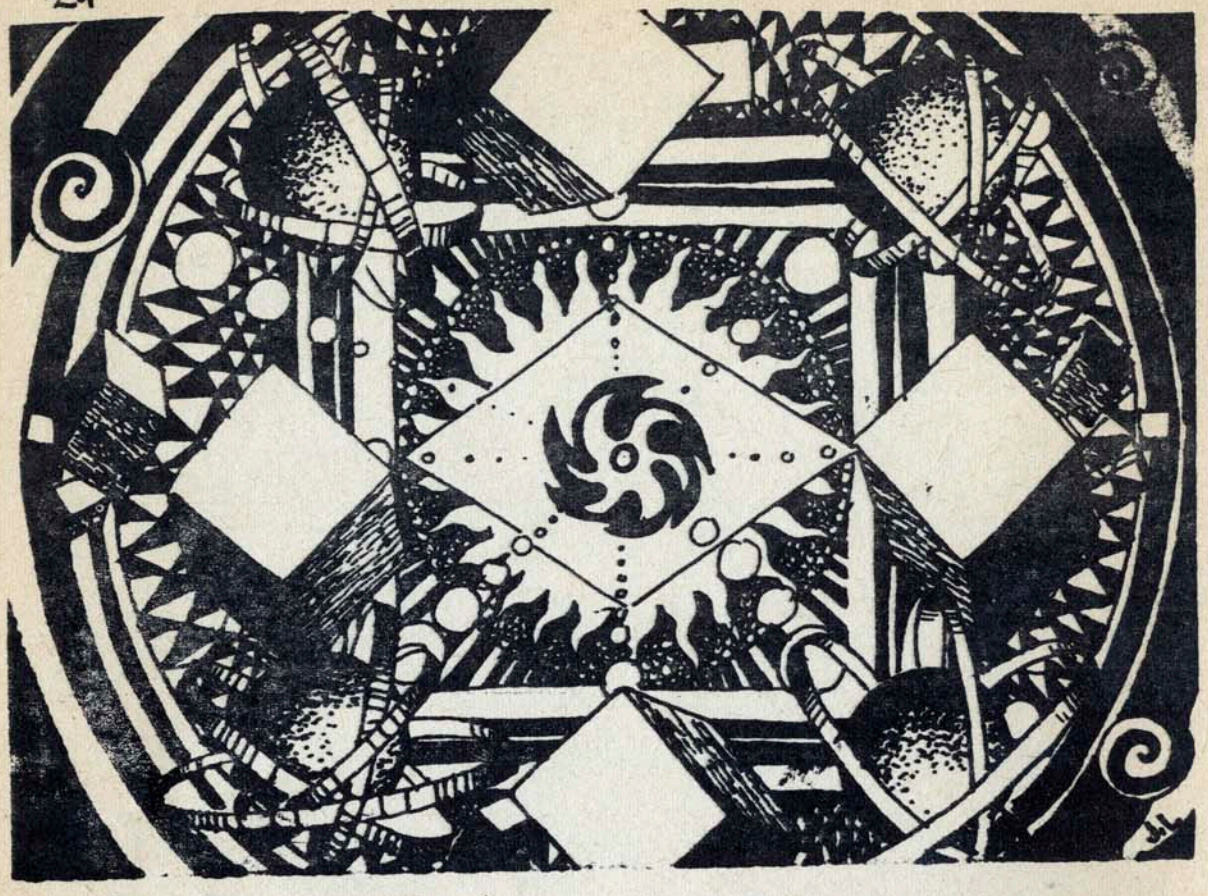

(hänet yritettiin mm. kanonisoida profeetaksi), tapahtui myöhemmin huomattavaa suosion laskua, johtuen osaksi rationalistisen aikamme kyvyttömyydestä sulattaa hänen kosmillisia elämännäkemyksiään ja niiden heijastumista musiikissa. Kun Skrjabin kirjoitti muistikirjaansa esim. "maailmankaikkeus on oman luovuuteni tiedostamaton prosessi" tai "minä olen Jumala" (hän myös useasti viittasi olevansa vain jonkun korkeamman olennon työväline) on sitä pidetty merkkinä hirvittävästä megalomaniasta. Epäilemättä S:llä oli sielulliset ristiriitansa, jotka heijastuivat myös musiikkiin, mutta tämä "sairaalloiseksi" leimaamisen yksioikoisuus johtuu pelkästä tietämättömyydestä.

NI:SSÄ SAA KUUNNELLA SKRJABINIA

Säveltäjän kotimaassa Neuvostoliitossa, jossa hän on julkisesti hyväksytty ja hyvin suosittu varsinkin nuorten keskuudessa (Skrjabinia on sanottu "ikuisesti nuoreksi" säveltäjäksi), on tämä useisiin teoksiin kiinteästi liittyvä uskonnollis-mystinen sisältö pyritty joko sivuuttamaan kokonaan tai selittelemään olemattomiin. Levitaatioineen ja tähtimatkailuineen hänet selitetään mm. nykyajan avaruuslentoja ennakoivaksi taiteilijaksi. (Gaganin palattua ensimmäiseltä lennoltaan, esitettiin Punaisen Aukion tervetuliaisjuhlallisuuksissa S:n musiikkia)

Skrjabinin musiikin uudelleentulominen lännen nuorison keskuudessa oli selviö, kun kaikenkarvaisia tietäjiä ja ihmekultteja alkoi 60-luvulla kasvaa kuin sieniä sateella, ja transpersonaalisia kokemuksia alettiin myydä kadunkulmissa. Se atmosfääri, josta Skrjabin sai innoitteensa ei tuntunutkaan enää niin oudolta ja maailmasta vieraantuneelta

Vaikka S ei onnistunut haaveessaan saattaa tietämättömyyden aikakausi päätökseen taiteensa avulla, on hänen sävellysperintönsä vuosikymmenien kuluessa omalla tavallaan kertonut siitä pohjattomasta ilosta ja luomisenergiasta, mitä olemassaoloon sisältyy niille lukemattomille, jotka ovat hänen liekehtivästä musiikistaan huumaantuneet.

LEVYT

Koska Skrjabin on meikäläisissä konserttiohjelmistoissa kovin harvinainen nimi, joutuu soittotaidoton henkilö turvautumaan pääasiassa levyihin. Kaupoista voi etsiä vaikkapa levytyksiä sinfonioista "Ekstaasin runoelma" ja "Tulen runoelma" (Prometus). Alennuslevyjen joukossa on näkynyt Igor Zhukovin levytykset kymmenestä sonaatista. Mielenkiintoisin on se, johon sisältyvät 7. ja 9.,"Valkoinen messu" ja "Musta messu", sekä 4., johon liittyvässä runossa S kuvaa lentoa kaukaiseen tähteen, joka vähitellen muuttuu auringoksi.

Juha Lipsanen

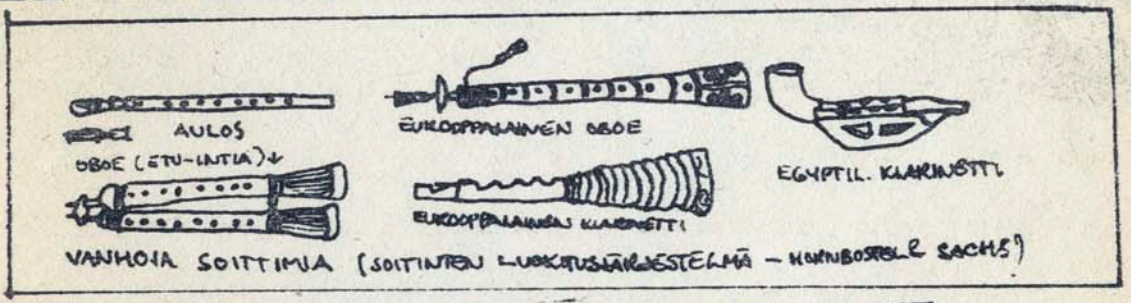

INTERRAIL-OPAS

64 sivua painotuoretta asiaa Inter-Rail -kortista ja sen käytöstä, paperisodasta, valuutoista, matkan suunnittelusta, varustautumisesta ja itse matkanteosta.

Oppaan voi tilata myös suoraan tekijältä:
PEKKA HAAVISTO / POSTILOKERO 72 / 00331 HELSINKI 33
Kymppi (10 mk) kirjeeseen ja teos saapuu paluupostissa
(hinta 8 mk + 2 mk postituskuluja)

Hinta 8 mk. Myynti:

Akateeminen kirjakauppa
Kansankulttuuri
Kirjavintti
Matkatoimisto Travela Oy
(Ylioppilaspalvelu)
Suomalainen kirjakauppa
Yliopistokirjakauppa

Glen Moore, Paul McCandless,
Collin Walcott
Alla Ralph Towner

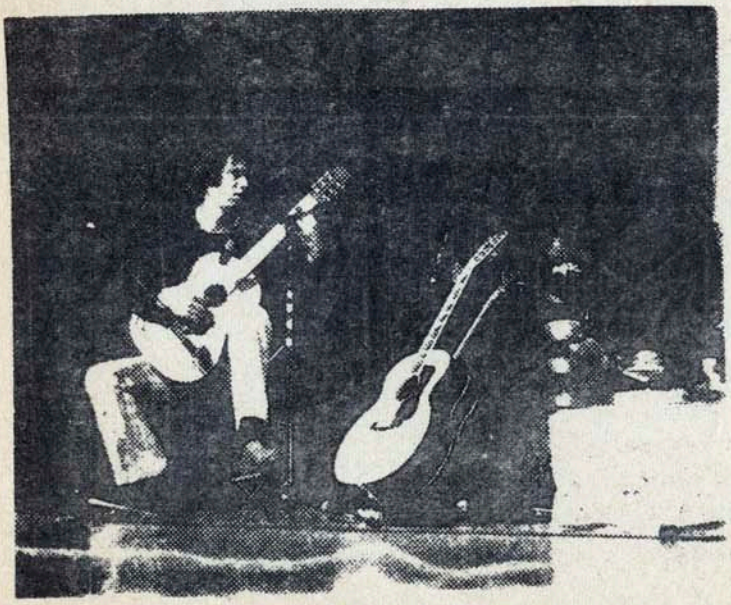

OREGON

Kulttiksella
31.1.

KUVAT: JUSSI

°ihminen naamion takana°

Ovet läiskähtävät auki. Ihmiset tuuppivat toisiaan, työntyvät hälisevänä massana raitiovaunuun. Ovella syntyy pientä hämminkiä, kun invalidi pyrkii kompuroiden ja nolona korkeat raput ylös. Ihmiset kääntävät katseensa, hapuilevat hermostunein sormin kahta markkaa ja 50 penniä. Vihaisia katseita: mikä tuo on tänne tulemaan, muistuttamaan elämän varjoista. Keski-ikäinen nainen luo säälivän, mutta samalla laskelmoivan katseen ja kopistaa pölyn uusilta kengiltään. Hän ei tiedä, mitä tekisi käsillään, jaloillaan, kun invalidi tallaa hänen krotiilinnahkaisen kenkänsä lyttyyn. Jokainen esittää omaa pikku näytelmäänsä. Roolisuorituksia heikentää vain honottava ääni, kompuroiva askel

Rahastaja huutaa matkustajia siirtymään eteenpäin. Vaunu nytkähtää liikkeelle. Ihmismassa myötäilee kurvit. Se mylvii, lemuaa ja tömistelee.

Akva Velva -mies katsoo vaaleata tyttöä pitkään, hymyilee Pepsodent-hymyään ja hypistelee Marlboro-askia kädessään. Menevä mies menevässä asussaan! Tuskin kukaan arvaa, että hän on juuri tulossa psykiatrin vastaanotolta, ja että hän kärsii moninaisista alemmuuskomplekseista, kyvyttömyydestä, yksinäisyydestä, että kaikki minkä vuoksi elää, on hän itse. Hän huutaa apua, mutta kukaan ei kuule, sillä huulilta ei pääse inahdustakaan. Ei koskaan, koskaan hän myönnä epäonnistumistaan. Hän kärsii kaiken hiljaa, sivistyneesti.

Kaksi naista surkuttelee vierekkäin. Toisella on Iltasanomat lihavissa kourissaan. Lehdessä lukee: "40 ihmistä saanut surmansa Lapuan räjähdysonnettomuudessa!" Naiset puhuvat kiihtyneinä, tutkivat sensaationnälkäisinä kirjoitusta. "Lapsiressut", he huokaavat ja kiittävät Taivaan Isää, etteivät itse olleet kuolleitten paikalla. Muutama osaanottava nyyhkäisy, törähtävä ääni, kun naiset niistävät neniänsä, ja kohta jo mielessä naapurin heitukan uusi valloitus. Voi tätä maailman menoa! Ilmeet vaihtuvat syvästä paheksunnasta omahyväiseen pilkkeeseen. Meidän tyttö on saanut 10 ruotsista ja meidän taas on muuten vaan fiksu. Meillä menee hyvin, uusi autokin tuli hankittua. Ja me, mieheni ja minä, me olemme loistopari, ei riitoja — paitsi joskus pientä toraa perjantaisin — ja muutenkin: olemme onnellisia. "Liian hyvää ollakseen totta", kertovat ilmeet vuorotellen naisten turpeilla kasvoilla.

Entä tuo nykynuori, hippie-jäljitelmä, tuolla auringon sädehtiessä hänen hiuksillaan, pelastusarmeijan ryysyjen roikkuessa hänen hennoilla olkapäillään: mitä hän mahtaa tuumia kaikessa luonnollisuudessaan? Rinnassa on Lenin-merkki, selässä Yhdysvaltain tähtilippu, kaulassa risti, kauluksessa rauhanmerkki, niskassa hampaanjäljet ja kasvoilla alkoholin tuoma hieman surumielinen, ja nyt jo ylimielinen ilme. Tyttö →

tietää kaiken elämästä; hän ymmärtää itseään ja muita. Hän on huoleton ja estoton, vapaan rakkauden puolesta puhuja. Hän supistaa suutaan ja huokaa: "Love". Hän katselee hiljaa miten ihmiset reagoivat, mutta pettyy, kun kukaan ei häntä ihmettele. "Nuo äveriäät siat", hän puuskahtaa ja vaipuu omaan erinomaisuuteensa.

Raitiovaunu pysähtyy. Ovet avautuvat päätepysäkille. Matkustajat ja invalidi kolistelevat portaat alas. Rahastaja ja kuljettaja tapaavat toisensa keskiovella, laukovat tyhjiä vitsejä, elämän aforismeja, ja sytyttävät savukkeet hikisin hyppysin. Vaunuun jää vain hiljaisuus, seinille teeskentelyn ilme ja lattialle kokoonpuristettu kymmenen matkan kortti.

-Sirpa Rönkkö-

Vuonna 1977 hän hyppää seiskaan,
vilkaisee aseman kelloa
ja pelkää.
Niin ovat toiveet
menneet
kuin rahastajan likaiseen kouraan.
Ihmisten kasvot
kovat
kylmät
ja peilissä samanlaiset.

-SIPPE-

JATKOA SIVULTA 19...

lohduttaja. Hänen rakkautensa ja teeskentelemätön käytöksensä luovat rauhaa kylmään maailmaan. Kun August sylkilee meitä, hän saa meidät värähtämään pakkasessa.

-Sirpa Rönkkö-

Alkukeväästä hidas hetki.
Taltioin sen
noin vain kevyesti
joskus pulpahtaa esiin

-SIPPE-

SARJAKUVA

2.6-77

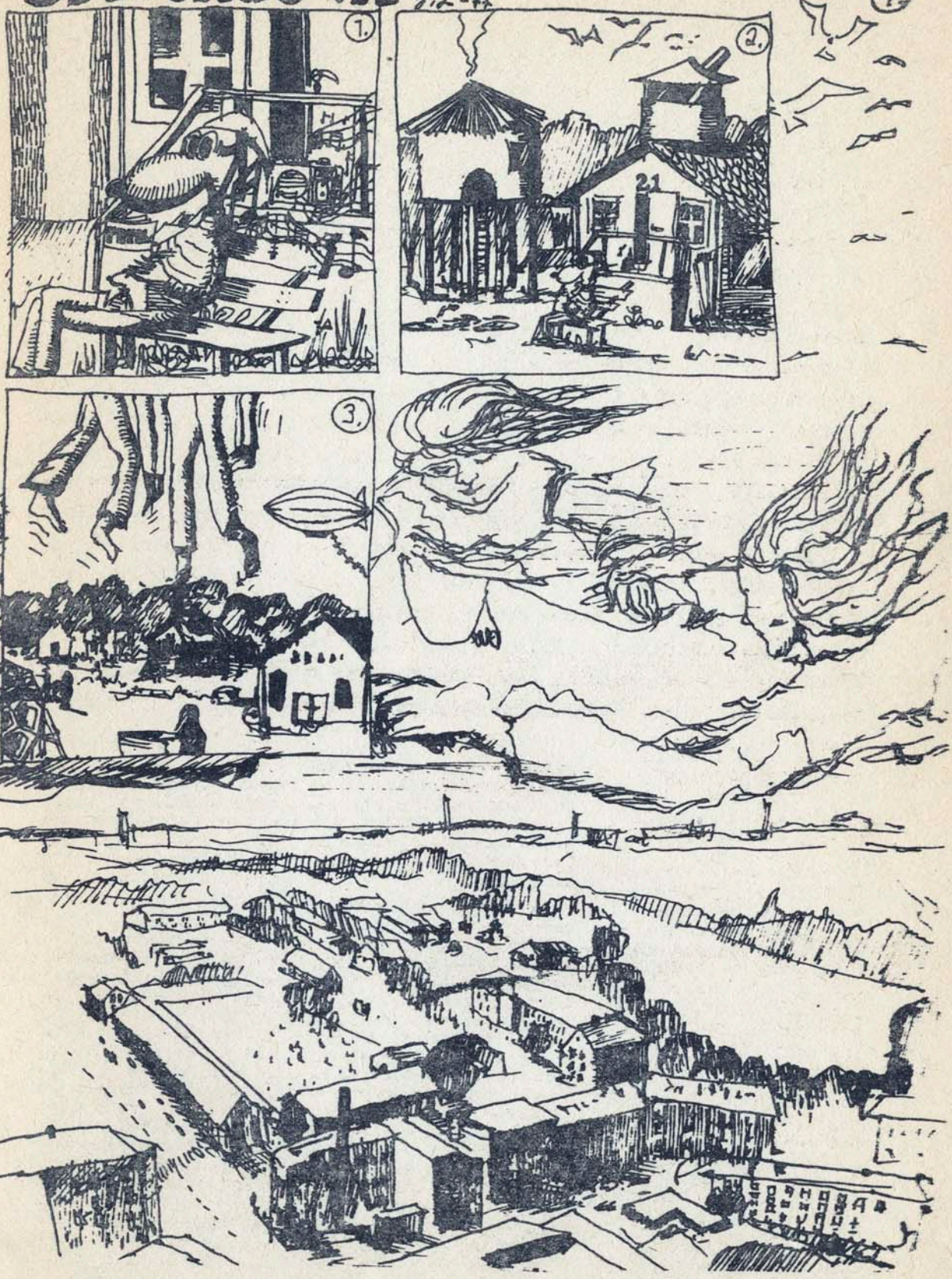

KANSANMUSIIKKI-KATSAUS

Tämän pienen kansanmusiikkikatsauksen tarkoituksena on esitellä meillä päin vähemmän tunnettua kansankulttuuria, sekä samalla luoda katsaus helsinkiläisen pienen levykaupan, FUGAn kansanmusiikkivalikoimiin parin levyn välityksellä. Fuga on varsinainen kansanmusiikin ystävän aarreaitta, joten tällainen lyhyt esittely on enemmän kuin paikallaan.

Fredalla sijaitseva Fuga tunnetaan lähinnä klassisen -ja konserttimusiikin erikoisliikkeenä. Vain harvat tietävät, että samasta kaupasta löytyy myös Helsingin asiantuntevin kansanmusiikkivalikoima. Folkways, Unescon äänitteet ym. eri maiden musiikkiperinteitä vaalivat levymerkit ovat edustettuina Fugassa. Lähes kaikissa levyissä on vielä asiantuntijoiden esittelyt levyillä käytetyistä soittimista, kyseisestä kansasta ja sen musiikista. Fugalla on myös omaa levytuotantoa, josta esimerkkinä alla esitelty suomalais-ugrilaista kansanmusiikkia sisältävä lp-levy. On harvinaista että näinkin pieni liike on valmis tuottamaan omalla kustannuksellaan levyjä, joiden kaupallinen merkitys on lähes olematon — kulttuurillinen merkitys on sitävastoin hyvin suuri. Fuga näytää siis toimivan puntaasti taiteelliselta ja etnomusikologiselta pohjalta.

SUOMALAIS-UGRILAISTA KANSANMUSIIKKIA
(FUGA FA 3005)

"Suurin osa suomalais-ugrilaiseen kieliperheeseen kuuluvista kansoista, suomalaisia ja unkarilaisia lukuunottamatta elää Neuvostoliiton Euroopan puoleisella alueella. Näistä eteläisimpänä asuvat mordvalaiset, Keski-Volgan seudulla tšeremissit ja heistä koilliseen votjakit. Kullakin kolmella kansalla on oma neuvostotasavaltansa. Heitä tavataan kuitenkin administratiivisten rajojensa ulkopuolellakin. Mordvalaiset esimerkiksi eivät elä vain yhtenä suurena ryhmänä, vaan myös kaikkialla hajallaan ja ovat asuinalueillaan viime vuosisatojen kuluessa sekaantuneet moniin erikielisiin kansoihin." Näiden kansojen musiikki on samalla saanut vaikutteita eri suunnilta.

Suomalais-ugrilaisten kansojen musiikkiperinteistä on tehty tutkimuksia, mutta yleisesti saatavilla olevia äänitteitä meidän sukulaiskansojemme musiikista on tuskin lainkaan. Tämä Fugan tuottama levy on ainutlaatuisuudessaan merkittävä dokumentti yleisen musiikkitutkimuksen ja etnomusikologian kannalta. Fugan László Vikár, joka on tehnyt tämän lp:n onnistuneet äänitykset sekä kirjoittanut levynkanteen asiantuntevan esittelyn, on tehnyt kiitettävää työtä.

Levyn I osa on omistettu tšeremissien kansanmusiikille. Ensimmäinen kappalekokonaisuus koostuu seitsemästä vuoritšeremissien lyyrisestä laulusta, jotka esittää 19-vuotias talonpoikaistyttö Marin neuvostotasavallasta. Melodiat liikkuvat pentatonisen (viisisävelisen) sävelasteikon puitteissa, ja niille on ominaista jaksojen kvintiasenteessa. Laulujen aiheina on mm. rakkaus ja suru. Laulujen karu esitystapa (ei säestystä) vain tehostaa niiden läntisestä musiikkiperinteestä selvästi poikkeavia runollisia melodiakulkuja ja herkkää tunnelmaa.

Metsätšeremissien laulut ovat hieman vauhdik-

kaampia kuin vuoritšeremissien, mutta perusluonne, pentatonisuus ja yksiäänisyys ovat samat. Sekä miehet että naiset esittävät näitä lauluja. Turkista saadut vaikutteet yhdessä em. peruspiirteiden kanssa tekevät tšeremissien musiikista omalaatuisen yhdistelmän, jollaista ei muualta ole tavattu. Runonäyte metsätšeremissien lyriikasta:

"Mäntymetsän laki ei
ole tasainen,
onhan se kasvanut
tuulessa.
Kasvomme eivät ole
kauniit,
olemmehan kasvaneet
surussa."

Levyn I:n osan päättää 3 P.A. Jatmanovin esittämää lyhyttä tanssi-insrumentaalia, joissa kuullaan aitoja metsätseremissien soittimia: savesta valmistettua, äänireijillä varustettua kyyhkysen muotoista pilliä "syspök'ia", sekä kanteleen tapaista, molemmin käsin näppäiltävää 20-22 -kielistä soitinta "kyslä'ä ", jota myös tataarit ja tšuvassit käyttävät. Shokeeraavin esitys on 3. sävelmä, joka soitetaan tšeremissiläisellä säkkipillillä. Länsimaiseen intervalliajatteluun tottuneena kuulostavat säkkipillin mikroiintervallit minun korvissani epävireisiltä, mutta erittäin mielenkiintoisilta ja kiehtovilta. Säkkipillin yleissointi muistuttaa karkeasti sanottuna kuorossa laulavia pässejä — luonnonläheistä musiikkia.

Votjakkien kansanmusiikkia esittelevä osa koostuu niin ikään laulu-ja instrumentaalimusiikista. Viuluniekka N.M. Andrejevin esittämä hääsoite, 3 miesäänistä laulua, sekä votjakkipelimanni Andrejevin viululla esittämä häätanssi ja -laulu (häälaulussa mukana mieslaulajaryhmä) edustavat ikivanhaan kolmisäveliseen do-re-mi asteikkoon pitäytyvää musisointia. Rytminen rikkaus korvaa kuitenkin melodian yksinkertaisuuden. 27-vuotiaan naisen, N.Volkovan laulama itkuvirsi "Morsiamen valitus" on vaikuttavaa kuultavaa: välillä särkyvä, itkevä ääni ja liukuva melodia.

"Itkuvirsiä ei lauleta ainoastaan kuoleman johdosta, vaan myös häätalossa, jossa iloon sekottuu kotoa lähdön murhetta. Äiti itkee kun tytär viedään. Tytär itkee jättäessään vanhempiensa kodin. Heidän laulaessaan usein yhtä aikaa, syntyy omalaatuinen duetto."

Levyn viimeisessä osassa kuullaan lisää itkuvirsiä, tällä kertaa mordvalaisten naisten esittämänä. Tämän katoamassa olevan perinteen taitajia löytyy vielä Tšuvassien neuvostotasavallasta, Napolnojen kylästä, josta "valituksen veljen kuolemasta"esittävä 55-vuotias nainen on kotoisin. Tämä itkuvirsi on hillitympi — laulajan ääni ei sorru itkuun, vaan polveilee surumielisesti värähdellen.

Levyn päättää kaksi mordavilaista laulua: itkuvirsi "Morsiamen valitus" ja "kosiolaulu". Kosian puhemies, joka voi olla myös naispuolinen, saattaa toistaa kosiolauluaan morsiamen äidille jopa kymmeniä kertoja ennen kuin sulhasen "ylistyspuhe" on tullut pidetyksi. Musiikilla on suuri vaikutus mordvalaisten tavoissa ja elämässä. Musiikki on heille paljon tärkeämpää kuin esimerkiksi meille suomalaisille yleensä.

Konaisuutena tämä suomalais-ugrilainen dokumentti on mielenkiintoinen ja lähempään tutkimukseen innoittava levy. Se on myös hyvä osoitus siitä, että usein jonkun kansan musiikki on saanut vaikutteita naapurikansoilta. Tutustukaa!

Juhani Kansi

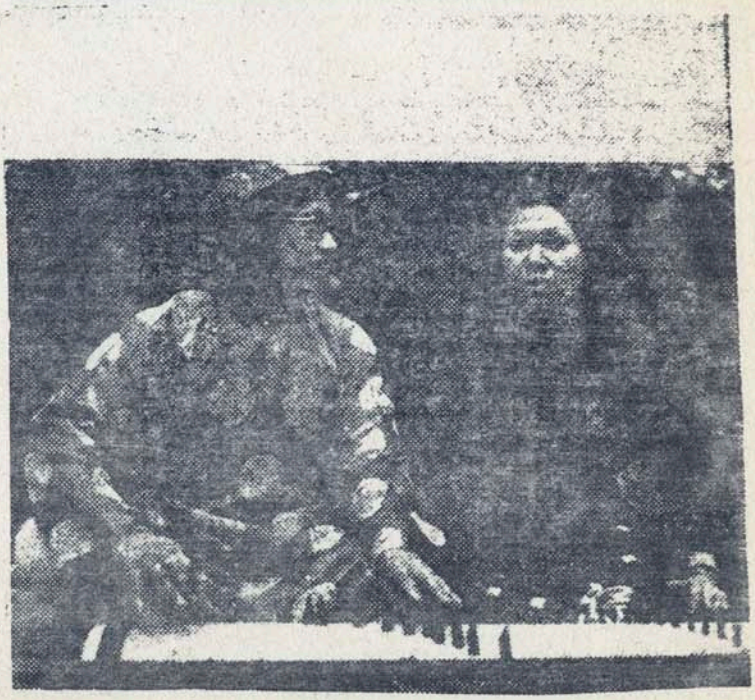

KANSANMUSIIKKIKATSAUS...

MUSIQUES DU VIETNAM
tradition du sud
Trang Quang Hai &
Hoang Mong Thuy
(Anthologie de la musiques des peuples)

Suomennettuja otteita levykansion tekstistä:

Maantieteellisesti Vietnam muodostaa osan sekä Kaakkois-Aasiaa että Kauko-Itää. Vietnamin musiikki kuuluu sino-japanilaiseen kulttuurialueeseen, vaikkakin se on siitä melko selvästi erottuvaa. Kiina, Japani, Korea, Mongolia ja Vietnam jakavat saman musiikkiterminologian ja samat musiikilliset tyylit, sekä käyttävät samoja instrumentteja ja pentatonista skaalaa ritualisessa ja seremoniaalisessa hovimusiikissa.

Vietnamin musiikillista kieltä luonnehtivat skaalat, joissa on kaksi, kolme, neljä tai viisi nuottia ilman puolisävelaskeleita, melodian ja kielen läheisen yhteyden tärkeys, sekä polyfonia ja ristikkäisrytmi hovimusiikissa ja perinteisessä teatterimusiikissa.

Vietnamin etelähosassa musiikki liittyy ihmiselämään kehdosta hautaan saakka. Vauvat saadaan uneen kehtolauluilla, joissa on 6-8 tavua, extemporerytmi ja tunnusomainen eteläinen skaala "c,e,f,g,a". Kun lapset kasvavat vanhemmiksi, he oppivat mm. seuraavia lauluja: "Thien dàng dia nguc" (taivas ja helvetti) "Ong di qua", "Ba di lai". Kun he aloittavat työskentelyn pelloilla, he oppivat tuntemaan laulut "Ho chèo ghe" (lautturin laulu), "Ho dong thap" (ruokojen tasangon laulu) ja "Ho lo" (raskaan työn laulu). Kuten kaikkialla, rakkauslaulut kuvastavat heidän tunne-elämäänsä.

Kun lapsi on kasvanut aikuiseksi, hän voi harrastaa nk. amatöörien musiikkia tai mennä perinteisen Hat boi-teatterin ja hyvin suositun Hat cai luong-teatterin esityksiin.

Etelän uskonnolliselle elämälle ovat tyypillisiä buddhalaiset rukouslaulut "Tan" (säestyksellä) ja "Tung" (ilman säestystä), Cao dai- ja Hoa Hao-lahkojen laulut sekä uskonnollisten meedioiden loitsut.

Elämän lopussa hautajaismusiikki säestää evietnamilaisen hautaamista, ja sitä kuullaan myös hänen kuolemansa jokaisena vuosipäivänä.

Musiques du Vietnam-levy tarjoaa valikoiman Vietnamin kansanmusiikkia perinteisillä soittimilla esitettynä, kuten 16-kielinen sitra, monokordi, 2-kielinen viulu ja lusikkapari. Viimeksimainitulla jokamiehen soittimella esitetty soolo antaa käsityksen siitä, kuinka elävää musiikkia voi tehdä äärimmäisen alkeellisilla välineillä.

Kuunnellessa Hoang Mong Thuy'n herkkää naisäänen käyttöä tulee ajatelleeksi miten paljon länsimaiset laulajat menettävät ilmaisuvoiman syvyyttä joutuessaan kouluttamaan äänensä kantamaan suurien konserttisalien perälle. Kielen ja melodian sulautuminen toisiinsa on korviahivelevän kaunista kaikessa yksinkertaisuudessaan. Tran Quang Hai, joka soittaa levyllä kaikkia instrumentteja, esittää myös vokaaliduettoja Hoangin kanssa. Eräs niistä on "Ho lo", joka on ollut erityisen suosittu Vietnamin nuorten keskuudessa viimeisten parin kymmenen vuoden ajan.

"Kädet pitelevät suola -ja inkiväärilautasta. Inkiväärі on kuumaa ja suola suolaista. Me emme saa jättää toisiamme. Pohjoinen ja Etelä ovat yhdistyneet samalla sillalla. Meidän täytyy rakastaa eikä vihata."

Ei haittaa vaikka et ymmärrä laulujen sanoja (tai edes kansiossa olevaa englannin -ja ranskankielistä tekstiä). Ei ole myöskään välttämätöntä tietää siitä kulttuuriympäristöstä ja jokapäiväisen elämän tilanteista, joista tämä musiikki nousee, musiikin "ymmärtämisen" kannalta. Kuuntelee vain korvat auki ja tuntee sen vaikutuksen kuin tuoksun.

Sitra-soolossa "Syksyinen järvi" ja "Virtaavat vedet" äänet putoilevat kuin sadepisarat kristalliinkirkkaaseen vedenpintaan. Tällainen soitto syntyy hiljaisuudesta, eikä pakene sitä.

Vastapainona aistien kestokyvyn rajoja koettelevien äärimmäistehojen käyttöön ajautuneelle länsimaiselle taiteelle tämä levy on mitä suositeltavin.

Juha Lipsanen

fuga
Fredrikinkatu 34 • Helsinki 10

RUNOELMA

VOIKO SE OLLA IHMINEN ?

OMISTETTU ISÄLLE

Auringolla on kyky hymyillä, ja kedon kauniit kukat näyttävät säteilevän onnea kumartaessaan auringolle ja kuulle — salattua hiljaista onnea.

Kettuemo nuolee pentujaan tyytyväisenä siitä, että ne ovat [illegible]kki tallella.

Muurahaiset kuhisevat polullaan ylös korkealle koivuun — lypsämään lehmiään.

Kaikki on täynnä tarkoitusta ja tuota salattua, hyvin vaalittua onnea. Kuitenkin luonnon luomissa löytyy yksi olento, joka pystyy rikkomaan tämän ketjun: ihminen. Ensimmäisenä orgaanisena olentona hän määritteli pahuuden ja antoi sille merkityksen.

Tuolla, keskellä luonnon kauneutta, hän kävelee niitylle — kauniimmalle kuin itse taivaan laitumet. Aurinko hymyilee kirkkainta hymyään. Sanoo ihminen: "En voi kävellä rauhassa, piikkiset kasvit raapivat sääriäni, ja aurinko polttaa kasvojani ja häikäisee tieni." Aurinko ja niitty kuulevat moitteen. Aurinko vetäytyy pilven taa; niitty muuttuu synkäksi.

Ihminen jatkaa kulkuaan ja kahlaa pian keskellä valtavaa kukkapaljoutta. Hän ojentaa kätensä hetken mielijohteesta ja poimii käteensä kukan — kauneimman kaikista kukista. Hän sanoo: "Hyi, kuinka saatoinkaan poimia tämän inhottavan madonsyömän rikkaruohon." Hän

heittää kukan kauas pois. Sitten tuo ihminen jatkaa kulkuaan, tullen metsän reunaan. Jostain kuuluu vikinää, ja hän lähtee kulkemaan sitä kohti. Sähköimpulssit tämän konemaisen olennon aivoissa sähköttävät: "Mikä on tuo kauhea kitinä, joka uskaltaa häiritä ajatuksiani? Siitä on tehtävä loppu!" Niin löytää hän pesäkololle, jonka edessä leikkivät suloisimmista suloisimmat metsän pikku lemmikeistä — neljä pientä ketun pentua.

Näky saa jonkin sykähtämään tämän koneen aivoissa. Pieni herne niiden takimmaisessa sopukassa sykähtää ja avuttomasti, pakotettuna lähettää liikkeelle käskyn — raivo kuohahtaa. Ihminen syöksyy eteenpäin huutaen:"Hävitkää siitä kirotut otukset — pois — senkin tuholaiset!"

Pennut ryntäilevät eri suunnille tämän terävän äänen säikäyttäminä. Kolme niistä päätyy pesäkolon turvalliseen pimeyteen ja emon tuoksuun. Yksi juoksee hätääntyneenä väärään suuntaan — pakoon tuon ihmisolennon potkua. Se jatkaa silmitöntä pakoaan kunnes tuo ääni ei sitä enää voi saavuttaa.

Ihminen ei enää muista kettuja, vaan kulkee polkuaan ja tulee suuren koivun luo, ja näkee muurahaisten kiireisen valtatien ja niiden järkkymättömän toimeliaisuuden ja tehokkuuden. Tästä huomiosta ärsyyntyneenä hän lennättää kädellään muurahaiset rungolta. Niiden rikkoutunut valtatie korjaantuu parissa minuutissa, ja eksyneet muurahaiset löytävät tielleen vaistonsa johdattamina. Kiroillen juoksee pois ihminen ravistellen kädestään vihaisia muurahaisia, jotka kykyjensä mukaan puolustavat salattua elämänsä virtaa.

Niin jatkaa ihminen matkaansa syytäen uhkauksia ja moitteita täynnä epätoivoista syytöstä, joka lopulta koskettaa vain häntä itseään. Sillä omassa syyttävässä ajatusmaailmassaan on ihminen itse ainoa asukkaansa.

+

Mutta mikä on tuo pieni olento? Sillä on pienet pulleat raajat, ja se on vaalea, ja kirkas kuin itse luonto. Mutta onko se osa tätä hiljaista, elämää uhkuvaa luomakuntaa ? Se loistaa, onko se aurinko ? Se liikkuu, se juoksee keskellä kukkia, ja siitä pääsee helisevä ääni.

Aurinko hymyilee taas, ja olento kumartautuu irroittamaan maasta pienen päivänkakkaran. Se ei sittenkään taida olla kukkanen, tuo olento, vaikka se kumartaa aurinkoa, ja sitä kehystävät kullankeltaiset terälehdet.

Jostain kuuluu surkea uikutus, tämä olento jäykistyy hetkeksi, ja rientää seuraavassa hetkessä kohti tuota ääntä. Se saapuu metsän

reunaan puristaen päivänkakkaraa rintaansa vasten. Siellä uikuttaa pienen pieni eksynyt ketunpoikanen emoaan. Sädehtivä olento ojentaa kukkaansa tälle onnettomalle itkijälle. Kukasta ovat terälehdet irronneet puristuksessa, mutta pienelle olennolle kukka on yhtä kaunis ilman niitäkin. Kettu nuuhkaisee sitä ja astuu lähemmäs. Se antaa kukkaa ojentavan olennon vetää sen viereensä, sillä olennosta huokuu lämpöä ja turvallisuutta; sitä pikkukettu juuri kaipaa.

Olento kulkee ketun kanssa metsässä, kunnes se yhtäkkiä kuulee läheltä ketun ulvahduksen, joka saa pikkuketun inisemään onnellisena. Olento jää katsomaan kettuemon katoamista puiden lomaan pieni poikasensa suussaan. Ei, tämä olento ei voi olla kettu, eihän sillä ole turkkia juuri nimeksikään.

Se saapuu ison koivun luo ja jää silminnähtävän ihastuneena tuijottamaan muurahaisten pienten jalkojen vipinää. Sitten se katoaa juosten niityn poikki — kahdella jalalla, tuon helisevän äänen sitä seuratessa.

Kysyy aurinko, kysyvät kukat, kettu, muurahaiset — koivu: "Voiko se olla ihminen ?"

- ANNE -

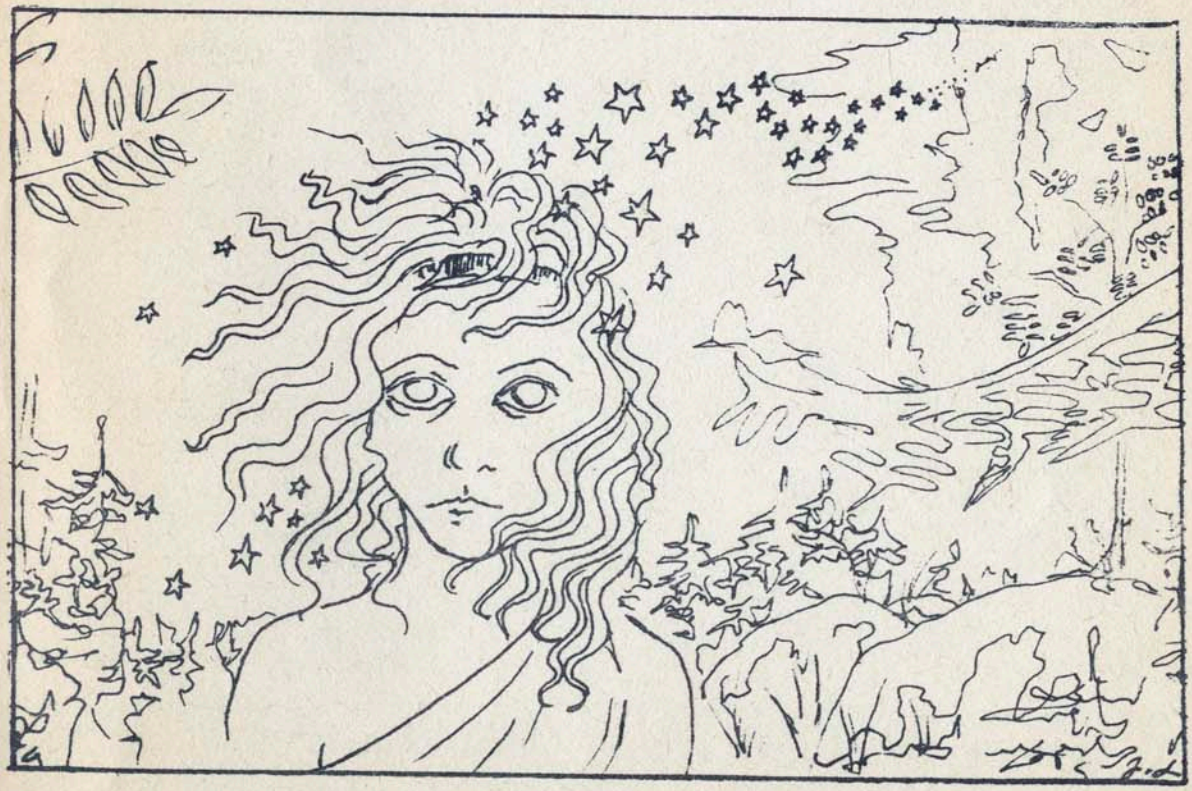

»PABIT LEVYT« REIDAR + CO

vanha isäntä

HARVEST HOME

HARVEST HOME
Light Across the Mountains
(LRLP 217)

"Light Across the Mountains" jatkaa samoilla linjoilla kuin Loven tuottamat Mike Westhues'in ja Malvina Reynolds'in (ilmestyy piakkoin) levyt, eli kyseessä on balladityylinen USA:n kansanperinteistä juurensa juontava letkeä musa.

Harvest Home-trio on pyörinyt jo muutaman vuoden kotoisissa ympyröissämme soitellen mm. festivaaleilla ja Helsingin kesä/juhlaviikoilla ulkokonserteissa. Trion muodostavat Arthur Spencer ja Barry White (se möreä-ääninen soullaulaja, muistattehan ?), jotka kumpikin soittavat kitaraa ja mandoliinia, sekä Tom Kuchka- kontrabasso.

Arthur Spencer on levyn päätähti. Hän on ainoa Harvest Homen jäsen, joka on säveltänyt tälle lp:lle, ja hän toimii myös laulusolistina. "Light Across the Mountains koostuu Spencerin biisien lisäksi traditionaalisista amerikkalaisista lauluista ja onpa mukaan mahtunut myös yksi Carol Kingin kappale ("Upon The Roof"). Suomalaista perinnettä edustaa Hiski Salomaan riemukas sävellys "Häät Remulassa", jossa Mauno Järvelä vierailee viulua soittamassa. Espanjaksi lauletussa lämpimässä biisissä "Humahuaga" kuullaan lisävärinä Risto Suurlan herkkää nokkahuilua.

"Light Across the Mountains on erittäin valoisa ja rentouttava levy —kaikki kiire ja rasitus kyllä haihtuu tämän levyn myötä. Rauhallinen tunnelmointi on punaisena lankana. Nopeat ja hitaat balladit ja pari instrumentaalia pitävät huolen siitä, ettei levystä muodostu yksitoikkoista. Jotkut kappaleet muistuttavat kylläkin hieman liikaa toisiaan, joten lievä tasapaksuuden vaikutelma välillä hiukan kangastelee, mut ei kuitenkaan häiritsevästi.

Harvest Home soittaa puhtaasti ja hyvin. Etenkin kahden kitaran yhteistyö on mukavaa kuunneltavaa. Tom Kuchka bassoineen jää aika paljon taustalle luoden kuitenkin sujuvan pohjan Spencerin ja Whiten kitaran ja mandoliinin soitolle. Tällainen täysin akustinen musa on piristävää kuunneltavaa tänä sähköhysterian aikakautena. Tässä hyvä vaihtoehto nykyiselle Vanhalle Isännälle.

Olisin pitänyt tästä levystä kovastikin, jos Spencerin laulu olisi ollut vankempaa ja vähemmän laid backiä. Hän laulaa säkeiden loput rennosti amerikkalaisittain venyttäen, ja se ei oikein sovi minun makuuni. Muuten mukava ja varmasti tutustumisen arvoinen levy.

Juhani Kansi

REIDARIN SÄHKÖISET KUVAT
(LRLP 218)

"Reidarin sähköiset kuvat" on taiteilija Reidar Särestöniemen maalauksiin perustuvaa elektronimusiikkia. Toteutuksesta ja sävellystyöstä vastaavat Åke Andersson ja Antero Honkanen, jotka toimivat päätyönään Ylen erikoistuotannossa äänitarkkailijoina sekä kokeilustudion säveltäjiä avustavina tarkkailijoina. Levyn kirkas äänitys on tehty Ylen kokeilustudiolla eli juuri isellä, missä Andersson ja Honkanen ovat parhaiten kuin kotonaan. Lp:n on tuottanut Otto Donner.

Helsingin tuomiokirkon kryptassa oli hiljattain tilaisuus, jossa tämä kokonaisuus esitettiin. Näytteillä oli Särestöniemen valloittavia tauluja ja niiden sanomaa ja tunnelmaa oli terästämässä elektronimusiikkia. Tällaisena kokonaisuutena tämä yhteisteos kyllä toimii, mutta tauluista erotettuna musiikki ei pääse oikeuksiinsa. Jos levyn mukana olisi seurannut väriliite käsiteltävistä maalauksista, olisi musiikki vastannut paremmin tarkoitustaan.

Kappaleet on ristitty Särestöniemen maalausten mukaan (esim. "Isähahmo Agraarikylän Patriarkaarisen Taivaan Yllä"), ja niitä kutakin luonnehditaan levykannessa muutamalla lauseella. Ilman näitä lauseita olisikin ollut aika vaikea ymmärtää mistä tässä oikein on kyse. Tämä myös rajaa kuulijan mielteiden vapaata muodostumista, sillä kuulija on nyt alistettu ajattelemaan tiettyä teemaa. (Yleen sähän elektronimusiikki suo mahdollisuuden hyvinkin vapaaseen assosiointiin) Maalauksia kuvaavat lauseet sekä niihin liittyvä musiikki eivät kuitenkaan ole niin yksiselitteisiä, ettei kuulijan mielelle jäisi tilaa vaellella.

Musiikin toteutuksessa on käytetty hyväksi konkreetin -ja elektronimusiikin keinoja. Näin on luotu yhdistelmä, joka koostuu sekä synteettisistä että luonnollisista äänistä. Äänimateriaalina on käytetty mm. Mini Moog -syntetisaattoria, erilaisia luonnonääniä, ihmisääntä, klarinettia, huilua, teräsputkia, lyömäsoittimia ja sähköurkuja. Jo tällainen "soitinvalikoima" erottaa tämän levyn modernista länsi-saksalaisesta syntetisaattori-suuntauksesta, eikä tämä musiikki rakenteeltaankaan tuota suuntausta muistuta. Reidarin Sähköiset kuvat on suomalaista, omaperäistä elektronimusiikkia.

Jos tästä levystä haluaa saada jotakin irti, vaaditaan siihen täysi keskittyminen, muuten musiikki jää vain hajanaiseksi äänitulvaksi. Levy sisältää taidolla ja maulla rakennettua elektronimusiikkia, ja jos vain pääsee oikealla aallonpituudelle, on tämän levyn kuunteleminen mielenkiintoinen ja yllättävä kokemus.

Juhani Kansi

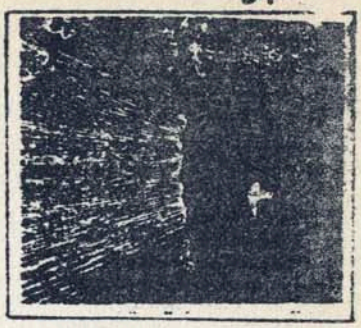

VANHA ISÄNTÄ
Fire on the Mountain
(HILP 124)

Vanha Isäntä-yhtye on muuttunut paljon sitten suuren yleisön tietoisuuteen tulonsa jälkeen voitettuaan amatööriyhtyeiden pop-mestaruuskilpailut muutama vuosi sitten. Kokoonpano on käynyt läpi erinäisiä muutoksia, samoin musiikki. Soittotaito on karttunut kiitettävälle tasolle, ja se on myös huomattu, sillä Isännät ovat käytettyjä studiomuusikoita.

Vanhan Isännän ensimmäinen lp oli piristävä lisä suomalaiseen levyskaalaan, ja ennen kaikkea se oli lämmin ja sympaattinen levy. Yhtyeen uudella lp:llä ovat ensilevyn irlantilaiset sävyt muuttuneet country-kuvioiksi, minkä seurauksena V.I. on sähköistynyt ja lisännyt soitinvalikoimaansa sähköbasson ja rummut.

Ainakin minua miellytti bändin aiempi tyyli enemmän — irlantilainen lämminhenkinen ja herkkä musiikki on nimittäin paljon lähempänä sydäntäni kuin kovempi ja sähköisempi country-musa. Joka tapauksessa "Fire on the Mountain" on mielestäni onnistunut ja svengaava sävelkertomus country-musiikin eri tyyleistä.

Levyn tunnelmat vaih-

televat vauhdikkaasta raikulipoika shufflesta kostean hafkeaan lemmentuskanpurkaukseen. Hank Williamsin "Honky Tonk Blues" taas tuo soinnutuksineen ja riffeineen mieleen takavuosien svengaavan jazzperinteen. (Muista säveltäjistä mainittakoon mm. Kershaw, Gene Price, Jimmie Rodgers ja Bill Monroe.) Kappaleet kulkevat kitkattomasti — ovathan kyseessä niinkin taitavat muusikot kuin Seppo Sillanpää, Olli Haavisto ja Timo Vakkilainen.

Omaa viehätystään levylle luovat kaksi Seppo Sillanpään säveltämää ja yksin esittämää finger picking-kitarasooloa, joiden nimistä ("Ragman's Valley" ja "Spotlight Rambler") voi jo päätellä mistä niissä oikein on kyse. Myös banjo ja viulu soivat edelleen sujuvasti Sepon käsissä. Basisti/laulaja Juha Tikan bassokulkujen kuljettelu tuuballa (kuin vanhaan hyvään aikaan) kappaleessa "My Rough And Rowdy Ways" on mainio keksintö.
Olli Haavisto on vaihtanut tinapillinsä pedalsteel kitaraan ja lyö kevyesti laudalta kaiken maailman Mansfieldit.

Levyn ainoa heikkous on Juha Tikan stemmalaulanta, joka parissa biisissä ei tunnu olevan oikein kohdallaan. Päälauluasolistinahan toimii kitaristi Timo Vakkilainen, jonka lauluääneen voi levyn kuluessa hieman kyllästyä, sillä hänen äänensä on sen laatuista, että se ei varmaankaan kaikkia kauaa miellytä. Rummut ovat sopivasti taustalla, joten liian raskasta tästä levystä ei ennakkoaavistuksistani huolimatta tullut.

Jos joku kaipaa rattoisaa musiikkia illanistujaisiin on "Fire on the Mountain" oikea valinta — siitä pitävät Cajun Joe ja Vanha Isäntä huolen.

Juhani K.

"DARE TO TAKE SIDES IN THE FIGHT FOR FREEDOM THAT IS COMMON CAUSE LET US ALL BE AS STRONG AND AS RESOLUTE.: WE'RE IN THE MIDST OF A UNIVERSE TURNING IN TURMOIL;: OF CLASSES AND ARMIES OF THOUGHT MAKING WAR- THEIR CONTRA - DICTIONS CLASH AND ECHO THROUGH TIME."

OTE KAPPALEESTA 'LIVING IN THE HEART OF THE BEAST'
HENRY COW'N LEVYLTÄ 'IN PRAISE OF LEARNING'

Henry Cow

Tavastialla 11.5.

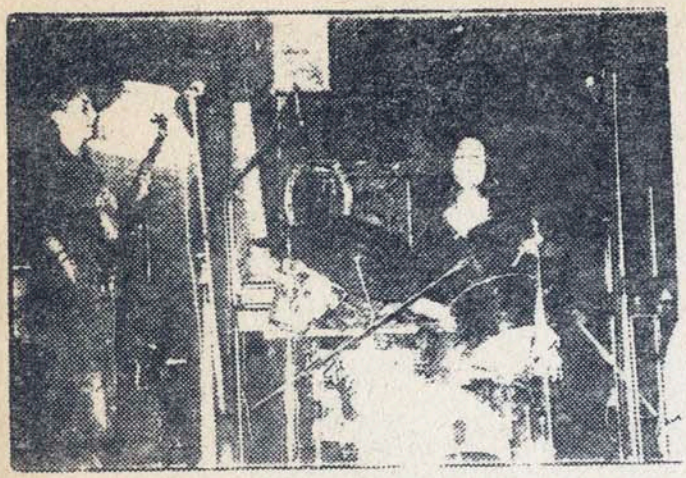

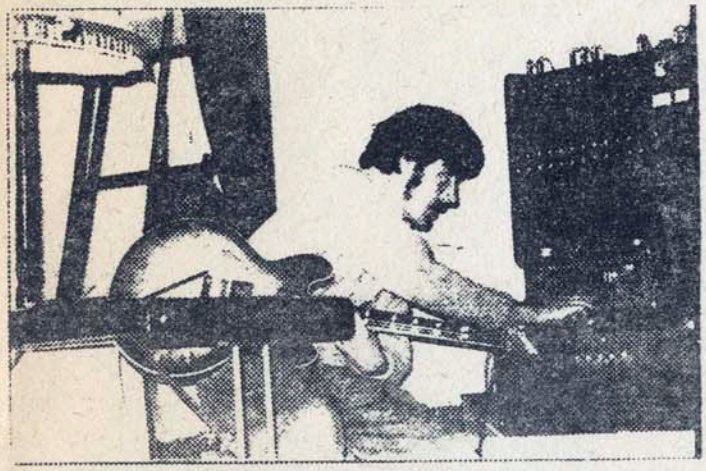

Ylhäällä vas.Georgie Born & Chris Cutler, oik. Lindsay Cooper.
← Fred Frith
Alhaalla vas. Tim Hodgkinson, oik.Born

HENRY COW KUVAT BY J.KANSI

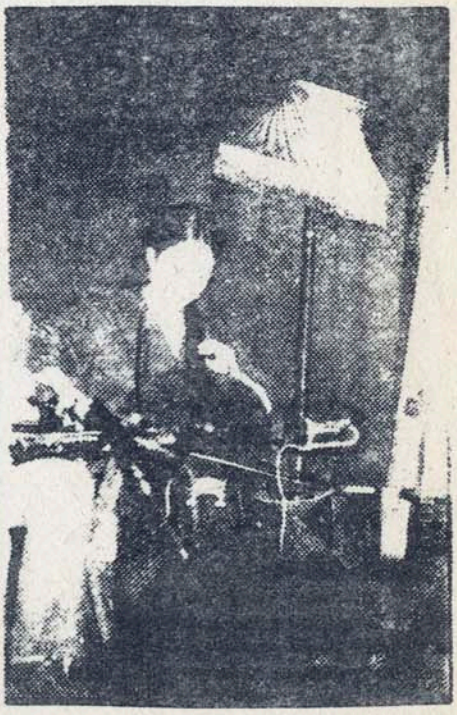

kuuluu kummia

Suomen työllisyysvaltuusto on jälleen ajatellut työllisyyden hoitoa, tällä kertaa teatterivälein. Taidemäärärahoja nudotettiin viime vuodesta 10 %. Se on jo paljon ottaen huomioon viime vuoden inflaation (15%).

Kovimman kolauksen koki kiertävien teattereiden väki. Niiden talous ei ollut ennenkään kovin hyvä: kaikista tuloistaan ne maksoivat 80-90 % palkkioina, kuinkakohan suuri tänä summa on tänä vuonna... Ylijäävällä summalla pitäisi maksaa salien vuokrat, kuljetukset ja rekvisiitan lisähankinnat. Tämä ei tosiaankaan lupaa suuria taiteellisen tason kohottamisen ja kokeilujen puolesta. Huhutaan jopa, että Kom teatteri, Penniteatteri, tanssiteatteri Raatikko yms joutuisivat lopettamaan toimintansa taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Lisäksi monissa teattereissa tehtävät on kasattu muutamille ihmisille koska ei ole ollut varaa palkata joka tehtävään omaa työntekijää.

Tämä tuntuu outolta, koska kiertävien teatterien puolesta ovat monet kulttuuri-ihmiset vaikuttaneet ylempiin hallintoelimiin, ja niiden puolesta on kerätty kansalaisadressikin, johon kertyi noin 300 000 nimeä.

Tietysti jokainen voi tukea tällaista teatteritoimintaa käymällä katsomassa kiertävien teattereiden näytöksiä kun niitä kotiseuduilla esitetään. Tämä on helppo ja mielenkiintoinen tapa auttaa taidemuotoa, jota yritetään tukahduttaa.

-Sax-

Total

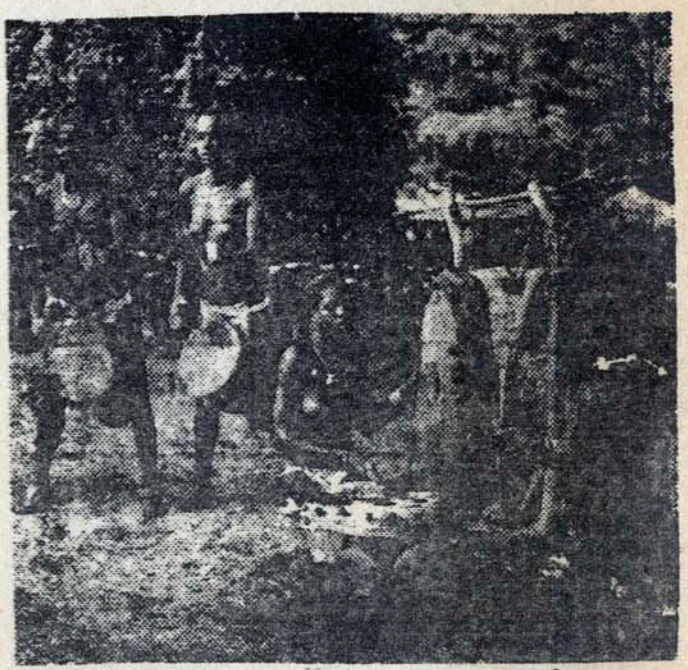

Afrikkalaisia soittajia ja tanssijoita

spartakiadit!

Viidennet Spartakiadit, edistyksellisen nuorison suurtapahtuma, pidetään Helsingissä kesäkuun 18-19. päivänä. Siis kaksi päivää kulttuuria kulttuurin ystäville ja urheilua urheilun ystäville.

Tapahtumaa on valmistellut jo kuukausia toimikunta, johon kuuluu Suomen parhaimpia näyttelijöitä, muusikoita ja TUL:N johtohenkilöitä: Kristiina Halkola, Heikki Kinnunen, Edward Vesala, Hasse Walli, Sakari Kukko, Mirjam Vire-Tuominen ym.

Varsinaisina tapahtumapäivinä on luvassa teatteria, konsertteja (puistoissa ja sisällä), maalaustaidetta, seminaareja polttavista nuorison ongelmista. Mukana on myös kulttuurikilpailu, johon saa ottaa osaa kuka tahansa. Siis jos osaat soittaa, laulaa, näytellä, tanssia, maalata, veistää, kirjoittaa runoja, säveltää, valokuvata yms, niin mukaan vaan!

Tapahtuman aikana esillä on kovia urheilijoita ja taiteilijoita idästä ja lännestä, sekä kotimaiset huiput kuten Kom-teatteri ja Penni-teatteri. Bändiesityksistä vastaavat Hec, Piirpauke, Maaritin bändi, Mikko Alatalo, Finnforest ja monet muut.

Toki ennenkin tapahtuu. Tavastia-klubilla toimii joka toinen maanantai Spartakiadiklubi ja viikkoa ennen varsinaista tapahtumaa joka päivä.

Koska tarkoituksena ei ole riistää yleisöä, ovat lippujen hinnat alhaiset. Hesan ulkopuolelta tuleville järjestäjät ovat varanneet majoituksen ja murkinaa.

shakti again-

Shaktin toinen vierailu Suomeen osoitti sen yhä olevan voimissaan. Helsingin Kulttuuritalolla 14.4. pidetty konsertti palkittiin voimakkain suosionosoituksin, eikä syyttä, sillä Shaktin jäsenet osoittivat jälleen kerran olevansa soittimiensa kiistattomia mestareita ja ennen kaikkea uskomattoman kiinteä kokonaisuus mitä yhteensoittoon ja kanssamuusikoiden musiikillisten oivallusten seuraamiseen tulee. Zakir Hussain, Vikku Vinayakaram, L.Shankar ja John McLaughlin ovat eittämättä maailman parhaimpia muusikoita.

Shaktin avusti konsertissa kaksi sorjaa neitosta, ystävämme Pia ja Elisa. Heidän tehtävänään oli pumpata Shaktin aina taustana käyttämiä erilaisia yksisointuisia intialaisia harmoneja. Pia tuntui välillä vaipuvan jonkinlaiseen hurmokseen, sillä hän heilui ja huojui vähän joka suuntaan muodostaen turhan silmiinpistävän kontrastin Shaktin jäsenten tasapainoiseen ja rauhalliseen olemukseen.

Shaktin musiikki oli samaa, viime vuoden Pori-jazzeissa ja kvartetin ensimmäiseltä lpltä tutuksi tullutta intialaiseen perinteeseen pohjautuvaa improvisointirikasta tajunnanvirtamusiikkia. Mitään uudistumista ei ollut tapahtunut. Olisin toivonut jotakin uudistusta yhtyeen tyyliin, sillä Shaktin kappaleet alkavat valitettavasti muistuttaa liikaa toisiaan. Kuitenkin minun on tunnustettava, että Shakti on yksi ainutlaatuisimmista musiikillisista ilmiöistä, mitä olen koskaan kokenut.

Konsertissa esitettiin yhteensä 4 kappaletta, mutta silti sen kesto oli n. 2 tuntia. Ensimmäisessä kappaleessa "Isis" taisteltiin mikserimiesten leirissä soundivaikeuksia vastaan. Heikkoa soundia onnistuttiin kyllä illan mittaan parantamaan, mutta oikeaa balanssia ja äänensävyä ei löydetty. Shaktin musiikki oli välillä rauhallista, mietiskelevää ja täydellistä avautuneisuutta ilmentävää. Välillä taasen energistä ja nopearytmistä sisäistä purkausta. Iloisuus ja huumori kukkivat myös silloin tällöin Shaktin musisoinnissa. "Kriti", satojen vuosien takainen intialainen kansansävelmä oli ihastuttava ja aurinkoinen, nopeassa tempossa kulkeva kappale. John McLaughlin sai yleisön hymyilemään soittamalla hymysuin Shankarin sävellyksen "Lady L.:n" aloittaneen taidokkaan kitaraintron päätteeksi perinteisen bluesloppukkeen.

Konsertin lopussa kuultiin jälleen tuttu lyömäsoitin-duetto, jossa tabla-rumpali Zakir Hussain ja Ghatam'in lyöjä Vikku Vinayagaram esittelivät uskomattomia kykyjään. Viulisti L.Shankar soitti saman kappaleen aloittaneen viuluintron loistavasti ja tunteikkaasti, kuten koko konsertin.

Shakti on mielettömän hyvä bändi, mutta alkaa näyttää siltä, että se polkisi hieman paikallaan. Kuviot ovat tulleet liian tutuiksi. Elämyshän tämä konsertti oli, muttei läheskään niin suuri kuin ensimmäinen kokemukseni Shaktista. Junani Kansi

42

perintökalleuden menettäminen ja siitä aiheutuneet seuraukset

—MARKKU RÖNKKÖ

Pian sen jälkeen kun olin menettänyt silkkaa huolimattomuuttani upean perintökartanoni paikallisille poliisiviranomaisille, vaikeuteni alkoivat. En olisi tuottanut niin suurta häpeää, jos olisin holtittomuuttani tai irstailun takia joutunut luopumaan tästä sukuaarteesta, mutta edes näin pientä onnea ei minulle suotu; ehkä en sitä edes halunnut.

No, kaikki kävi nopeasti: poliisi löysi kadottamani vaskisen avainnipun — kartanon avaimet — ja samalla sai asuinsijani haltuunsa. Minä jäin ilman yösijaa, vailla paikkaa tässä maailmassa. Kekseliäisyydestäni tunnettuna, josta sydänystävieni kanssa laskettelin jopa leikkiä, keksin kuitenkin pian ratkaisun ongelmaani: läheisestä metsiköstä löysin oivan määrän sopivia puita ja havuja, joiden avulla saatoin kyhätä kokoon pienen majan kartanon eteläkylkeen.

Sinä iltana, jona sain majani lopullisesti valmiiksi, olin todella väsynyt, ja vain vaivoin jaksoin enää omistautua ainoalle todelliselle kutsumukselleni, kynsien pureskelulle; pari pientä näykkäystä ja yksi terävä purenta, sitten uni valtasi minut täysin. Herätessäni aurinko paistoi kauniisti ja majani havupohja tuntui nihkeältä. Arvelin tämän johtuneen kosteen ja lämmön yhteisvaikutuksesta — en kuitenkaan ollut täysin vakuuttunut; sitä paitsi asia ei tuntunut tärkeältä. Kaikki tuntui olevan hyvin: oma maja, yön aikana huimasti kasvaneet kynnet, aurinko.

Näin jatkui viikkoja, ehkä kuukausia. Eräänä lämpimänä iltana, kun juuri olin tarmokkaasti pehmentämässä varpaankynsiäni kulmahampaillani, huomasin kauhukseni jotakin täysin kummallista: peukaloitteni kynnet olivat yhtäkkiä kadonneet! Ihanat, rakkaat peukaloitteni kynnet, joiden alta tihkuvaa verta sekoitin iltaisin varpaankynsieni pistävänhajuiseen, keltaiseen nesteeseen ja sitten hurmiossa yösydännä join tätä lempijuomaani rauhallisen unen saamiseksi. Nämä veriset kynteni olivat siis kadonneet! Sinä yönä en nukkunut, vaan hikoilin tavattomasti.

Seuraavana iltana katosivat kaikki kynteni sormista. En enää tiennyt mitä tehdä. Hikoilin yhä voimakkaammin ja aloin kuolata. Sirosti mutkitellen hikipisarat ja kuola valuivat jo tyhjän tuntuista ruumistani — niin, todellakin ruumistani — pitkin. Ne olivat luultavasti löytäneet yhteisen onnen, sillä kulku oli hyvin sulavaa. Kun aurinko oli jälleen kerran laskenut, olivat jo kaikki kynnet poissa. En tehnyt enää mitään.

Tätä olotilaa kestin jonkin aikaa — en tosin tiedä kauanko — ja sitten aloin miettiä syytä tähän tapahtumaketjuun. Arvelin kaiken johtuneen ilmaston muutoksesta. Näin uskon vieläkin tai... en oikein osaa sanoa tätä varmasti, sillä... kaikki tuntuu niin utuiselta. Sen vain tiedän, että istun majassani sormet ja varpaat edessäni. Olen kynnetön raukka.

Minä voin vain odottaa. ◦

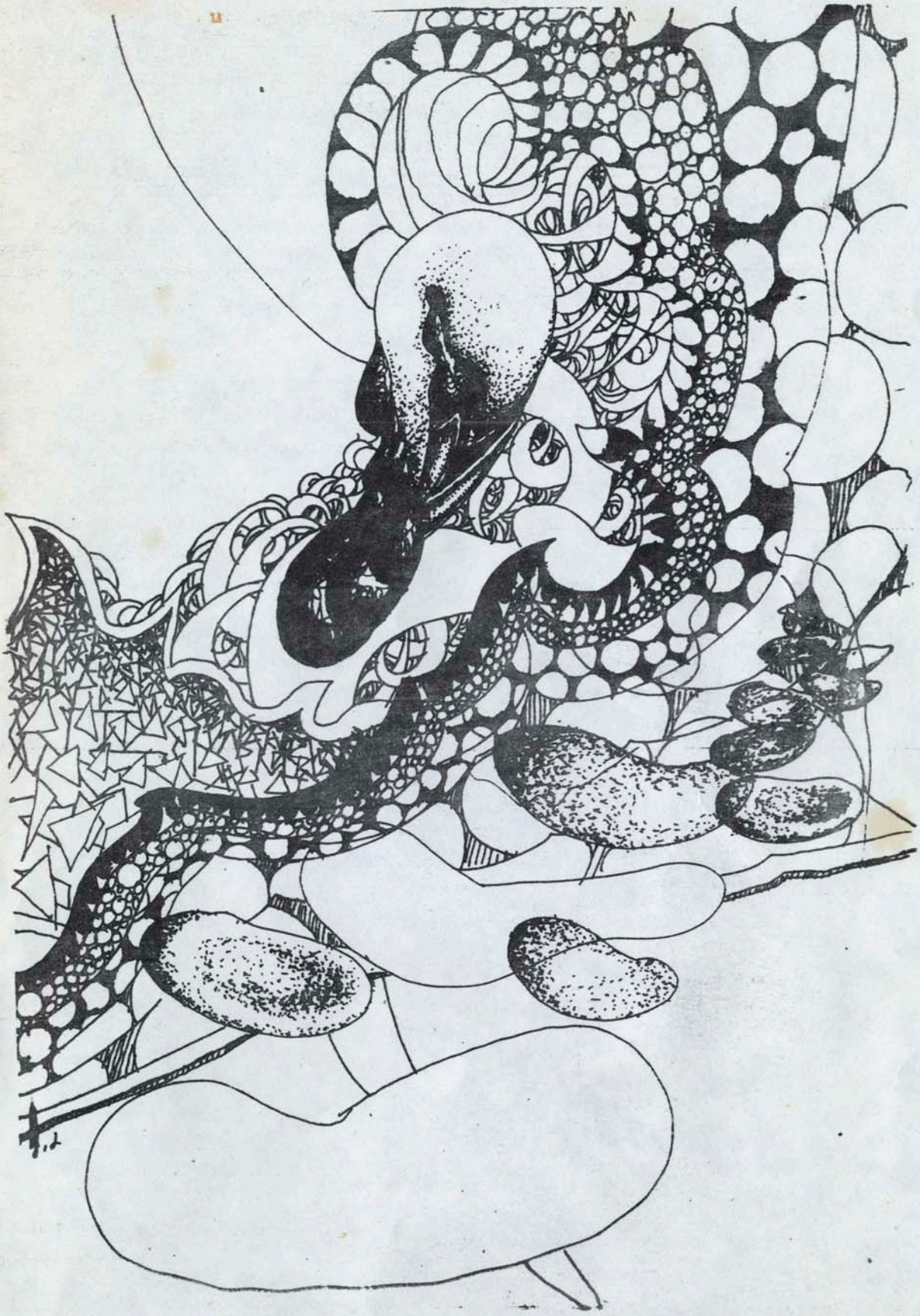

139. KESÄLAULU

7-ääninen kaanon — ENGLANTILAINEN SÄVELMÄ 1200-LUVULTA

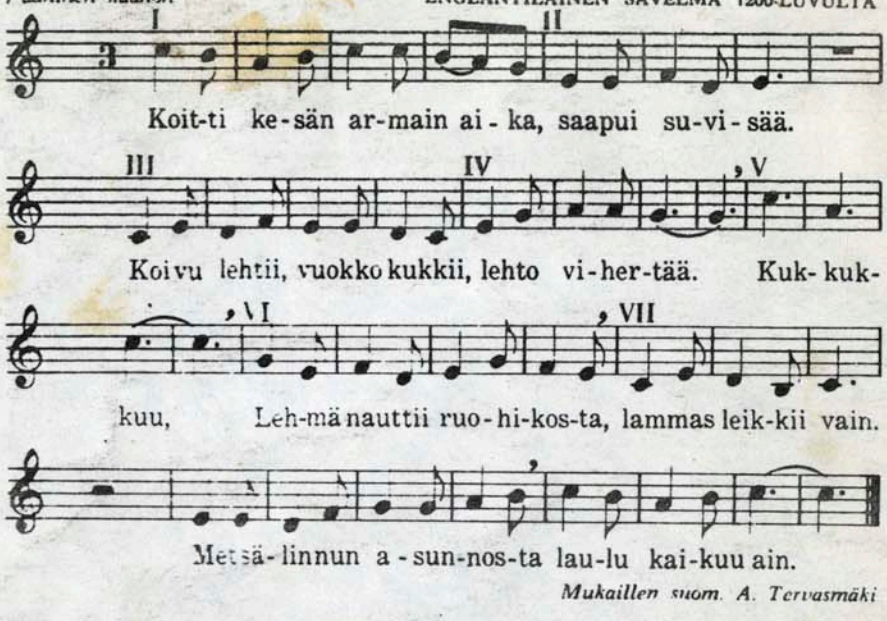

Mukaillen suom. A. Tervasmäki